

**10. MALIGNNE BOLESTI
I
PROGRAMI RANOG
OTKRIVANJA RAKA**

10.1. NOVOTVORINE EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti IŽ evidentirano je 13.887 novotvorina (3,0% u ukupno evidentiranim bolestima i stanjima u ugovornim ordinacijama PZZ). Među njima evidentirano je 5.786 zloćudnih novotvorina (41,7% u novotvorinama, 1,3% u ukupno evidentiranim bolestima i stanjima u ugovornim ordinacijama PZZ). Među zloćudnim novotvorinama 62,7% evidentirano je u dobi iznad 65 godina, a 37,0% u dobi od 20 do 64 godine. Najviše je evidentirano raka dojke (1.108 ili 19,1% u evidentiranim zloćudnim novotvorinama).

Tablica 1 - Novotvorine evidentirane u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2019. godini

	UKUPNO		0-6 g.		7-19 g.		20-64 g.		65 i više g.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO (C00-D48)	13.887	100,0	96	100,0	540	100,0	7.108	100,0	6.143	100,0
<i>Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode D00-D48</i>	<i>8.101</i>	<i>58,3</i>	<i>92</i>	<i>95,8</i>	<i>524</i>	<i>97,0</i>	<i>4.970</i>	<i>69,9</i>	<i>2.515</i>	<i>40,9</i>
Ukupno zloćudne novotvorine:	5.786	41,7	4	4,2	16	3,0	2.138	30,1	3.628	59,1
- želuca C16	82	0,6	-	-	-	-	18	0,3	64	1,0
- završnog debelog crijeva C20	229	1,6	-	-	-	-	58	0,8	171	2,8
- dušnika, bronha i pluća C33-C34	290	2,1	-	-	-	-	111	1,6	179	2,9
- melanom kože C43	249	1,8	-	-	-	-	131	1,8	118	1,9
- dojke C50	1.108	8,0	-	-	-	-	497	7,0	611	9,9
- vrata maternice C53	39	0,3	-	-	-	-	28	0,4	11	0,2
- limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva C81-C97	472	3,4	1	1,0	10	1,9	177	2,5	284	4,6
- ostale zloćudne novotvorine	3.317	23,9	3	3,1	6	1,1	1.118	15,7	2.190	35,7

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti evidentirano je 30.922 pregleda zbog novotvorina (8,6% u ukupno evidentiranim pregledima u svim ordinacijama SKZZ). Među njima evidentirano je 17.901 pregleda zbog zloćudnih novotvorina (57,9% u novotvorinama, 5,0% u ukupno evidentiranih pregleda u svim ordinacijama SKZZ). Među evidentiranim pregledima zbog zloćudnih novotvorina 65,4% je u dobi iznad 65 godina, a 34,6% u dobi od 20 do 64 godine. Najviše je evidentirano pregleda zbog raka dojke (4.037 ili 13,1% u evidentiranim pregledima), a slijedi zloćudna novotvorina limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva (1.820 ili 5,9%), rak pluća (1.517 ili 4,9%) i rak završnog debelog crijeva (724 ili 2,3%).

Tablica 2 - Novotvorine evidentirane u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti u 2019. godini

	UKUPNO		0-6 g.		7-19 g.		20-64 g.		65 i više g.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO C00-D48	30.922	100,0	64	100,0	635	100,0	14.103	100,0	16.120	100,0
<i>Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode D00-D48</i>	<i>13.021</i>	<i>42,1</i>	<i>62</i>	<i>96,9</i>	<i>620</i>	<i>97,6</i>	<i>7.918</i>	<i>56,1</i>	<i>4.421</i>	<i>27,4</i>
Ukupno zloćudne novotvorine:	17.901	57,9	2	3,1	15	2,4	6.185	43,9	11.699	72,6
- želuca C16	222	0,7	-	-	-	-	73	0,5	149	0,9
- završnog debelog crijeva C20	724	2,3	-	-	-	-	235	1,7	489	3,0
- dušnika, bronha i pluća C33-C34	1.517	4,9	-	-	-	-	627	4,4	890	5,5
- melanom kože C43	553	1,8	-	-	-	-	230	1,6	323	2,0
- dojka C50	4.037	13,1	-	-	-	-	1.894	13,4	2.143	13,3
- vrata maternice C53	99	0,3	-	-	-	-	45	0,3	54	0,3
- limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva C81-C97	1.820	5,9	-	-	1	0,2	624	4,4	1.195	7,4
Ostale zloćudne novotvorine	8.929	28,9	2	3,1	14	2,2	2.457	17,4	6.456	40,0

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti evidentirano je kod muškaraca 13.679 pregleda (44,2% u ukupnom), a kod žena 17.243 (55,8%). Kod muškaraca je 61,6% pregleda bilo zbog zloćudnih novotvorina, a kod žena 54,9%.

Kod muškaraca je najviše evidentirano pregleda zbog zloćudnih novotvorina limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva (1.205 ili 8,8%), raka pluća (931 ili 6,8%) i raka završnog debelog crijeva (452 ili 3,3%).

Kod žena najviše je evidentirano pregleda zbog raka dojke (4.029 ili 23,4% u evidentiranim pregledima), a slijede zloćudne novotvorine limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva (615 ili 3,6%), rak pluća (586 ili 3,4%) te zloćudni melanom kože (284 ili 1,6%) i rak završnog debelog crijeva (272 ili 1,6%).

Tablica 3 - Novotvorine evidentirane u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti u 2019. godini po spolu

	UKUPNO	Muški		Ženski	
	Broj	Broj	%	Broj	%
UKUPNO C00-D48	30.922	13.679	100,0	17.243	100,0
<i>Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode D00-D48</i>	<i>13.021</i>	<i>5.251</i>	<i>38,4</i>	<i>7.770</i>	<i>45,1</i>
<i>Ukupno zloćudne novotvorine</i>	<i>17.901</i>	<i>8.428</i>	<i>61,6</i>	<i>9.473</i>	<i>54,9</i>
Zloćudna novotvorina želuca C16	222	147	1,1	75	0,4
Zloćudna novotvorina završnog debelog crijeva C20	724	452	3,3	272	1,6
Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća C33-C34	1.517	931	6,8	586	3,4
Zloćudni melanom kože C43	553	269	2,0	284	1,6
Zloćudna novotvorina dojka C50	4.037	8	0,1	4.029	23,4
Zloćudna novotvorina vrata maternice C53	99	-	-	99	0,6
Zloćudna novotvorina limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva C81-C97	1.820	1.205	8,8	615	3,6
Ostale zloćudne novotvorine	8.929	5.416	39,6	3.513	20,4

Novotvorine kao skupina bolesti čine 6,9% **hospitalizacija u bolnicama i stacionarima u IŽ** te 8,9% bolničkoopskrbnih dana. Zloćudne novotvorine čine 5,1% hospitalizacija.

Zbog novotvorina hospitalizirano je nešto više muškaraca (51,0%) nego žena, a i zbog zloćudnih novotvorina hospitalizirano je više muškaraca (55,7%). Vodeće podskupine dijagnoza kod hospitaliziranih u IŽ zbog novotvorina su zloćudne novotvorine (75,0% hospitaliziranih zbog novotvorina), dobroćudne novotvorine (16,4%) te novotvorine nesigurne i nepoznate prirode (8,6%). Među hospitaliziranima zbog novotvorina najčešće zloćudne novotvorine su probavnih organa (19,0%), dišnih i organa prsnog koša (11,6%) te urinarnog sustava (10,2%).

Kod muškog spola vodeće zloćudne novotvorine zbog kojih su hospitalizirani bile su: probavnih organa (22,9%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (15,6% u ukupnim hospitalizacijama), urinarnog sustava (14,9%) – najčešće mokraćnog mjehura (12,9%) te dišnih i organa prsnog koša (14,2%) – najčešće traheje, bronha i pluća (11,9%).

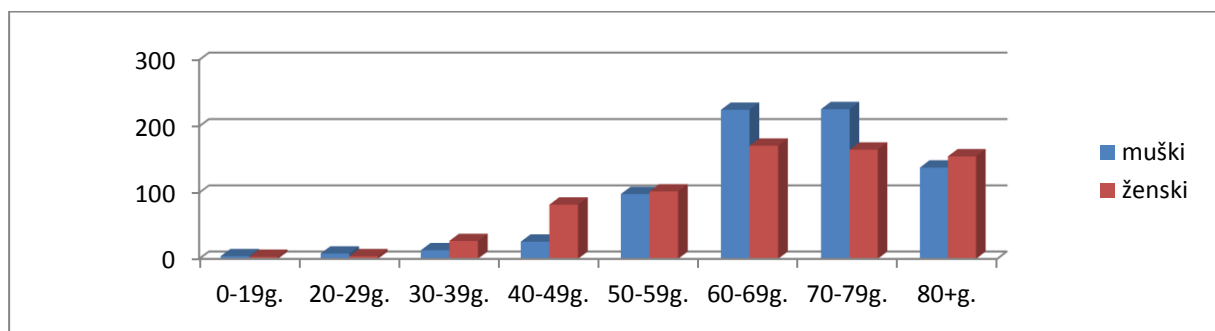
Kod žena vodeća podskupina bile su zloćudne novotvorine probavnih organa (15,0%) - najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (10,9% u ukupnim hospitalizacijama), dojke (11,4%) te ženskih spolnih organa (10,2%) – najčešće tijela i nespecificiranog dijela maternice (4,4%).

Tablica 4 - Hospitalizacije zbog novotvorina (C00-D48) registrirane u Istarskoj županiji* u 2019. godini po pojedinim dijagnostičkim skupinama i spolu

Skupine MKB	Ukupno		Muški		Ženski	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO C00-D48	1.447	100,0	738	100,0	709	100,0
Zloćudne novotvorine C00-C97	1.085	75,0	604	81,8	481	67,8
- <i>usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14</i>	<i>23</i>	<i>1,6</i>	<i>20</i>	<i>2,7</i>	<i>3</i>	<i>0,4</i>
- <i>probavnih organa C15-C26</i>	<i>275</i>	<i>19,0</i>	<i>169</i>	<i>22,9</i>	<i>106</i>	<i>15,0</i>
-jednjaka C15	8	0,6	7	0,9	1	0,1
-želuca C16	23	1,6	17	2,3	6	0,8
-debelog crijeva (kolona) C18	131	9,1	70	9,5	61	8,6
-rektosigmoidnog prijelaza, završnog debelog crijeva (rektuma) čmara (anusa) i analnog kanala C19-C21	61	4,2	45	6,1	16	2,3
-jetre i intrahepatičnih žučnih vodova C22	16	1,1	13	1,8	3	0,4
-gušterače C25	29	2,0	14	1,9	15	2,1
- <i>dišnih i organa prsnog koša C30-C39</i>	<i>168</i>	<i>11,6</i>	<i>105</i>	<i>14,2</i>	<i>63</i>	<i>8,9</i>
-grkljana (larinksa) C32	16	1,1	14	1,9	2	0,3
-dušnika (traheje), dušnica (bronha) i pluća C33-C34	149	10,3	88	11,9	61	8,6
- <i>kosti i zglobove hrskavice C40-C41</i>	<i>1</i>	<i>0,1</i>	<i>1</i>	<i>0,1</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
- <i>melanom i ostale zloćudne novotvorine kože C43-C44</i>	<i>44</i>	<i>3,0</i>	<i>26</i>	<i>3,5</i>	<i>18</i>	<i>2,5</i>
-melanom kože C43	10	0,7	7	0,9	3	0,4
- <i>mezotelijarnog i mekog tkiva C45-C49</i>	<i>12</i>	<i>0,8</i>	<i>10</i>	<i>1,4</i>	<i>2</i>	<i>0,3</i>
- <i>dojke C50</i>	<i>82</i>	<i>5,7</i>	<i>1</i>	<i>0,1</i>	<i>81</i>	<i>11,4</i>
- <i>ženskih spolnih organa C51-C58</i>	<i>72</i>	<i>5,0</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>72</i>	<i>10,2</i>
-stidnice (vulve) C51	5	0,3	-	-	5	0,7
-vrata maternice (cerviksa) C53	14	1,0	-	-	14	2,0
-tijela i nespecificiranog dijela maternice C54-C55	31	2,1	-	-	31	4,4
-jajnika (ovarija) C56	21	1,5	-	-	21	3,0
- <i>muških spolnih organa C60-C63</i>	<i>42</i>	<i>2,9</i>	<i>42</i>	<i>5,7</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
-kestenjače (prostate) C61	40	2,8	40	5,4	-	-
- <i>urinarnog sustava C64-C68</i>	<i>148</i>	<i>10,2</i>	<i>110</i>	<i>14,9</i>	<i>38</i>	<i>5,4</i>
-bubrega, osim bubrežne zdjelice C64	16	1,1	11	1,5	5	0,7
-mokraćnoga mjehura C67	125	8,6	95	12,9	30	4,2
- <i>oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72</i>	<i>47</i>	<i>3,2</i>	<i>29</i>	<i>3,9</i>	<i>18</i>	<i>2,5</i>
-mozga C71	45	3,1	27	3,7	18	2,5
- <i>štitnjače i ostalih žlijezda s unut. izlučivanjem C73-C75</i>	<i>3</i>	<i>0,2</i>	<i>3</i>	<i>0,4</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
- <i>nedovoljno definir., sekund.i nespecif. sijela C76-C80</i>	<i>104</i>	<i>7,2</i>	<i>54</i>	<i>7,3</i>	<i>50</i>	<i>7,1</i>
- <i>limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96</i>	<i>63</i>	<i>4,4</i>	<i>33</i>	<i>4,5</i>	<i>30</i>	<i>4,2</i>
Novotvorine in situ D00-D09	-	-	-	-	-	-
Dobroćudne novotvorine D10-D36	237	16,4	67	9,1	170	24,0
Novotvorine nesigurne i nepoznate prirode D37-D48	125	8,6	67	9,1	58	8,2

* Opća bolnica Pula i stacionari Istarskih domova zdravlja

Broj hospitalizacija zbog novotvorina kao i zbog zloćudnih novotvorina raste s dobi, odnosno nakon 50-te godine, osim kod žena (nakon 40-te). U dobi iznad 60 godina je 1.080 ili 79,8% hospitaliziranih zbog novotvorina, 491 ili 69,3% žena, te 589 ili 79,8% muškaraca.

Slika 1 - Hospitalizacije zbog zloćudnih novotvorina u Istarskoj županiji u 2019. godini po dobi i spolu

Novotvorine kao skupina bolesti čine 11,5% uzroka **hospitalizacije stanovništva s prebivalištem u Istarskoj županiji u zdravstvenim ustanovama u RH**. Zloćudne novotvorine čine 8,8% uzroka hospitalizacija istarskog stanovništva u RH.

Prema podacima HZZJ-a, u bolnicama u RH zbog novotvorina bilo je 3.700 hospitalizacija (stacionarno liječenje) (17,7/1.000 stanovnika).

Vodeće podskupine dijagnoza kod stanovništva IŽ hospitaliziranog u RH zbog novotvorina su zloćudne novotvorine (76,2% hospitaliziranih zbog novotvorina), dobroćudne novotvorine (12,7%), novotvorine nesigurne i nepoznate prirode (10,9%) te novotvorine in situ (0,2%). Među hospitaliziranim iz IŽ najčešće zloćudne novotvorine bile su probavnih organa (14,8% u ukupno hospitaliziranim zbog novotvorina), dišnih i organa prsnog koša (9,8%), nedovoljno definiranih, sekundarnih i nespecificiranih sijela (9,1%), limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (8,6%) te urinarnog sustava (7,8%).

Muškarci iz IŽ najčešće su u RH hospitalizirani zbog zloćudnih novotvorina: probavnih organa (18,9%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (11,4% u ukupnim hospitalizacijama), dišnih i organa prsnog koša (12,1%) – najčešće traheje, bronha i pluća (9,1%), urinarnog sustava (11,9%) – najčešće mokraćnog mjehura (8,3%), limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (9,5%), nedovoljno definiranih, sekundarnih i nespecificiranih sijela (9,2%) te muških spolnih organa (8,0%) – najčešće prostate (7,2%).

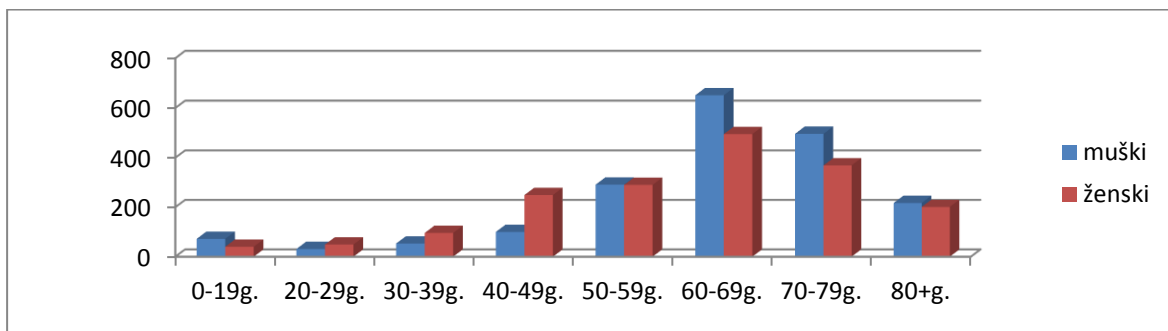
Žene iz IŽ su najčešće hospitalizirane zbog zloćudnih novotvorina: dojke (14,8%), probavnih organa (10,5%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (7,4% u ukupnim hospitalizacijama), nedovoljno definiranih, sekundarnih i nespecificiranih sijela (8,9%), ženskih spolnih organa (8,8%) – najčešće jajnika (3,0%) te limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (7,7%).

Tablica 5 - Hospitalizacije stanovništva IŽ zbog novotvorina u svim bolnicama u RH u 2019. godini po spolu

NAZIV DIJAGNOZE	Ukupno	%	Muški	%	Ženski	%
SVEUKUPNO C00-D48	3.700	100,0	1.911	100,0	1.789	100,0
Zloćudne novotvorine C00-C97:	2.819	76,2	1.573	82,3	1.246	69,6
- <i>usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14</i>	<i>100</i>	<i>2,7</i>	<i>80</i>	<i>4,2</i>	<i>20</i>	<i>1,1</i>
- <i>probavnih organa C15-C26</i>	<i>549</i>	<i>14,8</i>	<i>362</i>	<i>18,9</i>	<i>187</i>	<i>10,5</i>
-jednjaka C15	22	0,6	20	1,0	2	0,1
-želuca C16	52	1,4	38	2,0	14	0,8
-debelog crijeva (kolona) C18	205	5,5	120	6,3	85	4,8
-rektosigmoidnog prijelaza, završnog debelog crijeva (rektuma) čmara (anusa) i analnog kanala C19-C21	143	3,9	97	5,1	46	2,6
-jetre i intrahepatičnih žučnih vodova C22	53	1,4	43	2,3	10	0,6
-gušterače C25	56	1,5	34	1,8	22	1,2
- <i>dišnih i organa prsnog koša C30-C39</i>	<i>361</i>	<i>9,8</i>	<i>232</i>	<i>12,1</i>	<i>129</i>	<i>7,2</i>
-grkljana (larinksa) C32	51	1,4	48	2,5	3	0,2
-dušnika (traheje), dušnica (bronha) i pluća C33-C34	298	8,1	174	9,1	124	6,9
- <i>kosti i zglobove hrskavice C40-C41</i>	<i>21</i>	<i>0,6</i>	<i>13</i>	<i>0,7</i>	<i>8</i>	<i>0,4</i>
- <i>melanom i ostale zloćudne novotvorine kože C43-C44</i>	<i>77</i>	<i>2,1</i>	<i>48</i>	<i>2,5</i>	<i>29</i>	<i>1,6</i>
-melanom kože C43	27	0,7	19	1,0	8	0,4
- <i>mezotelijal. i mekog tkiva C45-C49</i>	<i>41</i>	<i>1,1</i>	<i>20</i>	<i>1,0</i>	<i>21</i>	<i>1,2</i>
- <i>dojke C50</i>	<i>266</i>	<i>7,2</i>	<i>1</i>	<i>0,1</i>	<i>265</i>	<i>14,8</i>
- <i>ženskih spolnih organa C51-C58</i>	<i>158</i>	<i>4,3</i>	-	-	<i>158</i>	<i>8,8</i>
-stidnice (vulve) C51	15	0,4	-	-	15	0,8
-vrata maternice (cerviksa) C53	29	0,8	-	-	29	1,6
-tijela i nespecificiranog dijela maternice C54-C55	52	1,4	-	-	52	2,9
-jajnika (ovarija) C56	54	1,5	-	-	54	3,0
- <i>muških spolnih organa C60-C63</i>	<i>152</i>	<i>4,1</i>	<i>152</i>	<i>8,0</i>	-	-
-kestenjače (prostate) C61	138	3,7	138	7,2	-	-
- <i>urinarnog sustava C64-C68</i>	<i>290</i>	<i>7,8</i>	<i>228</i>	<i>11,9</i>	<i>62</i>	<i>3,5</i>
-bubrega, osim bubrežne zdjelice C64	71	1,9	59	3,1	12	0,7
-mokraćnoga mjehura C67	203	5,5	158	8,3	45	2,5
- <i>oka, mozga i ostalih djelova SŽS C69-C72</i>	<i>84</i>	<i>2,3</i>	<i>58</i>	<i>3,0</i>	<i>26</i>	<i>1,5</i>
-mozga C71	76	2,1	51	2,7	25	1,4
- <i>štitnjače i ostalih žlijezda s unut. izlučivanjem C73-C75</i>	<i>64</i>	<i>1,7</i>	<i>20</i>	<i>1,0</i>	<i>44</i>	<i>2,5</i>
- <i>nedovoljno definir., sekund.i nespecif. sijela C76-C80</i>	<i>335</i>	<i>9,1</i>	<i>176</i>	<i>9,2</i>	<i>159</i>	<i>8,9</i>
- <i>limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96</i>	<i>320</i>	<i>8,6</i>	<i>182</i>	<i>9,5</i>	<i>138</i>	<i>7,7</i>
Novotvorine in situ D00-D09	6	0,2	2	0,1	4	0,2
Dobroćudne novotvorine D10-D36	471	12,7	137	7,2	334	18,7
Novotvorine nesigurne i nepoznate prirode D37-D48	404	10,9	199	10,4	205	11,5

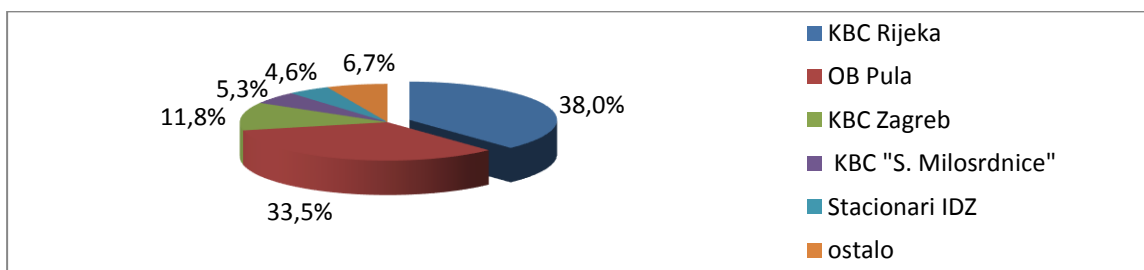
Izvor :HZJZ

Zbog novotvorina hospitalizirano je u RH nešto više muškaraca (51,6%) iz IŽ nego žena, a više muškaraca (55,8%) hospitalizirano je i zbog zloćudnih novotvorina. Broj hospitalizacija zbog novotvorina kao i zbog zloćudnih novotvorina raste s dobi, a osobito iznad 40 godina kod žena te iznad 50 godina kod muškaraca. U dobi iznad 60 godina je ukupno 65,6% hospitaliziranih zbog novotvorina, 59,5% žena, te 71,4% muškaraca.

Slika 2 - Hospitalizacije zbog zloćudnih novotvorina u svim bolnicama u RH u 2019. godini po dobi i spolu

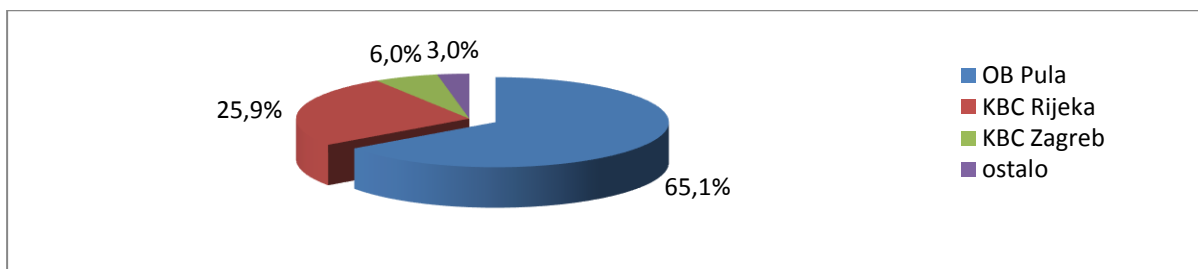
Najviše hospitalizacija pacijenata iz Istarske županije bilo je u 2019. godini u KBC-u Rijeka (38,0%), OB Pula (33,5%), zatim KBC-u Zagreb (11,8%), KBC „Sestre Milosrdnice“ (5,3%) te stacionarima IDZ (4,6%).

Slika 3 - Gravitacija pacijenata (stacionarno liječenje) iz IŽ zbog novotvorina prema stacionarnim ustanovama u 2019. godini

Prema podacima HZZJ-a, u dnevnim bolnicama u RH zbog novotvorina bilo je i 12.937 stanovnika s prebivalištem u Istarskoj županiji.

U dnevnim bolnicama stanovnici IŽ su 2019. godine najčešće koristili OB Pula (65,1%), KBC Rijeka (25,9%) i KBC Zagreb (6,0%).

Slika 4 - Gravitacija pacijenata (dnevna bolnica) iz IŽ zbog novotvorina prema stacionarnim ustanovama u RH u 2019. godini

U bolnicama u IŽ hospitalizirano je 38,1%, a u dnevnim bolnicama 65,1% stanovnika IŽ.

10.2. NOVOOBOLJELI OD RAKA

Prema podacima Registra za rak HZJZ-a 2017. godine dijagnosticirano je 1.180 novih bolesnika od raka (invazivni oblici raka bez raka kože), 617 muškaraca (52,3%) i 563 žene (47,7%).

Gruba stopa incidencije za 2017.g. iznosila je 566,7/100.000; 607,6/100.000 za muškarce i 527,8/100.000 za žene. Stope incidencije računate su na službene procjene stanovništva IŽ za 2017. godinu Državnog zavoda za statistiku.

Prema podacima Registra za rak HZJZ-a, u RH stopa incidencije je iznosila 591,2/100.000; 664,7/100.000 za muškarce i 522,7/100.000 za žene. (HZJZ, *Registar za rak RH. Incidencija raka u Hrvatskoj 2017.*, Bilten 42, Zagreb, 2020.) Za usporedbe koriste se dobno-standardizirane stope, jer grube stope mogu biti odraz razlika u dobnoj strukturi stanovništva. Dobno- standardizirane stope incidencije računate su na standardno europsko stanovništvo (1976.). Dobno standardizirane stope iznosile su u 2017. godini za IŽ 361,0/100.000, a za RH 397,1/100.000 (HZJZ).

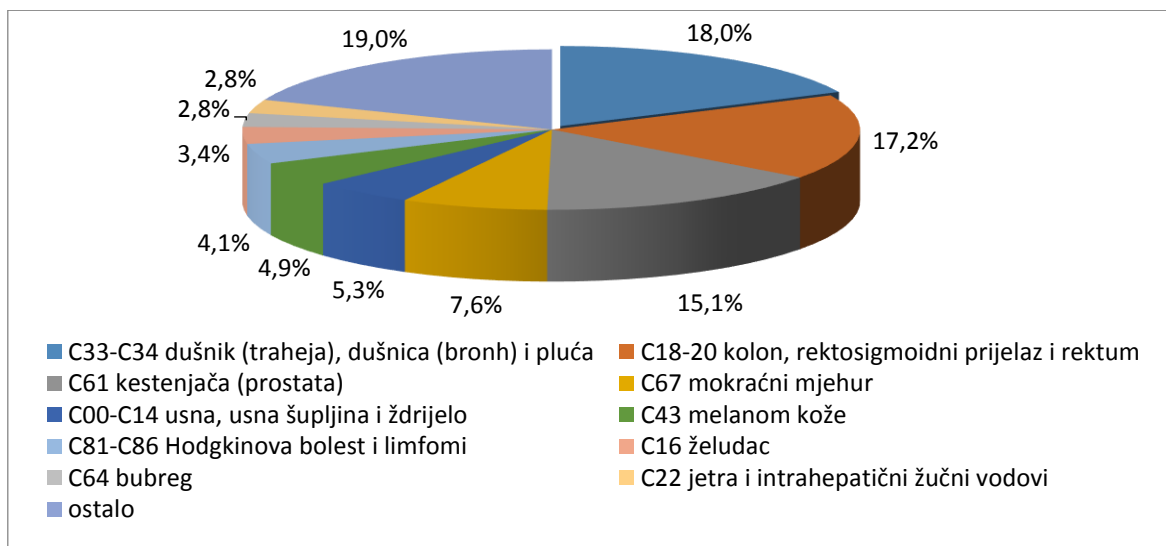
U zadnjem petogodišnjem razdoblju (2013.-2017.) godišnje su od raka oboljevale u prosjeku 1.084 osobe, 570,4 muškog i 513,6 ženskog spola. Gruba stopa incidencije (prosjeck 2013.-2017.) iznosila je 520,7/100.000; 563,9/100.000 za muškarce i 479,9/100.000 za žene. Stope za petogodišnji prosjek računate su na procjenu stanovništva DZS-a za središnju godinu na koju se prosjek odnosi.

Tablica 1 - Incidencija raka u Istarskoj županiji u 2017.godini i u prosjeku 2013.-2017.godine

	2017.			2013.-2017.		
	Broj	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)	Godišnji prosjek	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)
Ukupno rak (C00-C97)	1.180	566,7	361,0	1.084,0	520,7	342,6
-muški	617	607,6	403,6	570,4	563,9	392,0
-ženski	563	527,8	333,4	513,6	479,9	311,0
Rak traheje, bronha i pluća (C33-C34)	172	82,6	50,8	140,4	67,5	43,3
-muški	111	109,3	70,5	98,0	96,9	66,1
-ženski	61	57,2	34,1	42,4	39,6	24,7
Rak kolona, rektuma i anusa (C18-C21)	181	86,9	51,4	163,80	78,6	47,2
-muški	108	106,4	69,3	97,20	96,1	63,8
-ženski	73	68,4	37,0	66,60	62,2	34,9
Rak dojke (ž)(C50)	122	114,4	81,3	128,4	120,0	84,4
Rak prostate (m) (C61)	93	91,6	58,1	78,8	77,9	51,5
Rak vrata maternice (ž) (C53)	11	10,3	7,6	15,4	14,4	11,7
Ca in situ vrata maternice (ž) (D06)	11	10,3	11,2	14,2	13,3	14,0

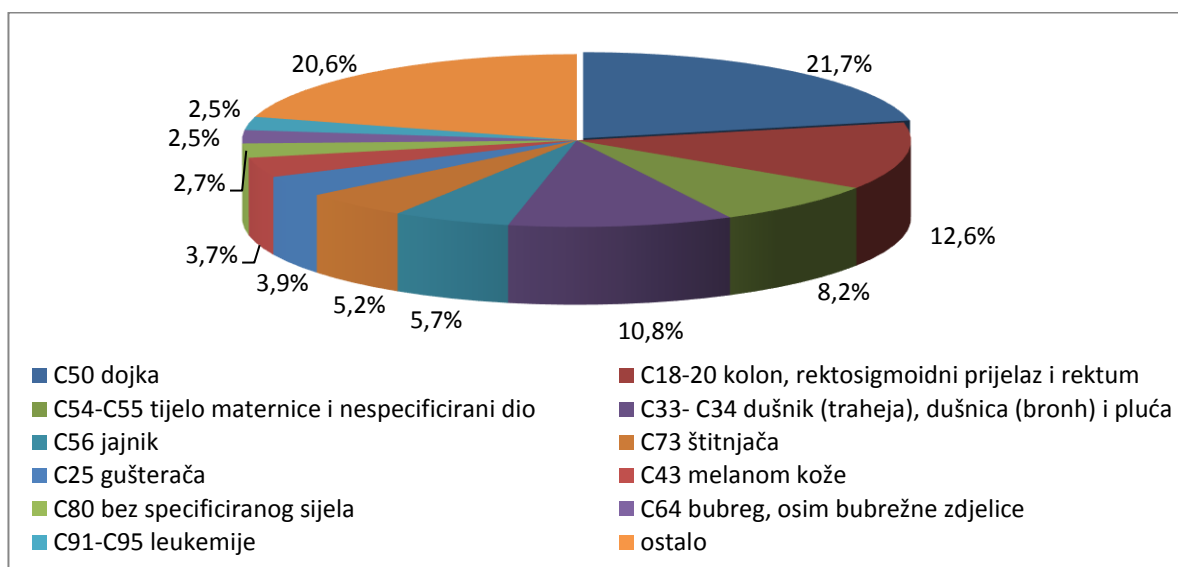
Izvor: prema podacima Registra za rak, HZJZ

Pet vodećih sijela raka u 2017. g. kod novooboljelih osoba muškog spola u IŽ, koja čine ukupno 63,2% novooboljelih su: bronh i pluća (18,0%), kolon, rektosigmoidalni prijelaz i rektum (17,2%), prostata (15,1%), mokraćni mjehur (7,6%) te usna, usna šupljina i ždrijelo (5,3%).

Slika 4 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba muškog spola u Istarskoj županiji u 2017. godini

Pet vodećih sijela raka u žena, od kojih je oboljelo 59,0% žena, su: dojka (21,7%), kolon, rektosigmoidalni prijelaz i rektum (12,6%), tijelo maternice (8,2%), traheja, bronh i pluća (10,8%) te jajnik (5,7%).

Slika 5 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba ženskog spola u Istarskoj županiji u 2017. godini

U tablici 2. prikazani su novi slučajevi raka, najčešća sijela raka, ukupno i po spolu.

Tablica 2 - Broj novih slučajeva raka 2017. godine u Istarskoj županiji po najčešćim sijelima i spolu

	Ukupno	%	Muški	%	Ženski	%
Zloćudne novotvorine ukupno C00-C97:	1.180	100,0	617	100,0	563	100,0
- <i>usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14</i>	<i>39</i>	<i>3,3</i>	<i>33</i>	<i>5,3</i>	<i>6</i>	<i>1,1</i>
- <i>probavnih organa C15-C26</i>	<i>298</i>	<i>25,3</i>	<i>171</i>	<i>27,7</i>	<i>127</i>	<i>22,6</i>
-jednjaka C15	2	0,2	2	0,3	-	-
-želuca C16	33	2,8	21	3,4	11	2,0
-debelog crijeva (kolona) C18	106	9,0	62	10,0	44	7,8
-rektosigmoidnog prijelaza, rektuma, anusa i analnog kanala C19-C21	75	6,4	46	7,5	29	5,2
-jetre i intrahepatičnih žučnih vodova C22	21	1,8	17	2,8	4	0,7
-gušterače C25	35	3,0	13	2,1	22	3,9
- <i>dišnih i organa prsnog koša C30-C39</i>	<i>194</i>	<i>16,4</i>	<i>127</i>	<i>20,6</i>	<i>67</i>	<i>11,9</i>
-grkljana (larinksa) C32	14	1,2	12	1,9	2	0,4
-dušnika (traheje), dušnica (bronha) i pluća C33-C34	172	14,6	111	18,0	61	10,8
- <i>kosti i zglobove hrskavice C40-C41</i>	<i>1</i>	<i>0,1</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>1</i>	<i>0,2</i>
- <i>melanom kože C43</i>	<i>51</i>	<i>4,3</i>	<i>30</i>	<i>4,9</i>	<i>21</i>	<i>3,7</i>
- <i>mezotelijskog i mekog tkiva C45-C49</i>	<i>18</i>	<i>1,5</i>	<i>12</i>	<i>1,9</i>	<i>6</i>	<i>1,1</i>
-mezoteliom C45	8	0,7	7	1,1	1	0,2
- <i>dojke C50</i>	<i>123</i>	<i>10,4</i>	<i>1</i>	<i>0,2</i>	<i>122</i>	<i>21,7</i>
- <i>ženskih spolnih organa C51-C58</i>	<i>94</i>	<i>8,0</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>94</i>	<i>16,7</i>
-vrata maternice (cerviksa) C53	11	0,9	-	-	11	20,2
-tijela i nespecificiranog dijela maternice C54-C55	46	3,9	-	-	46	8,2
-jajnika (ovarija) C56	32	2,7	-	-	32	5,7
- <i>muških spolnih organa C60-C63</i>	<i>103</i>	<i>8,7</i>	<i>103</i>	<i>16,7</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
-kestenjače (prostate) C61	93	7,9	93	15,1	-	-
-sjemenika (testisa) C62	9	0,8	9	1,5	-	-
- <i>urinarnog sustava C64-C68</i>	<i>97</i>	<i>8,2</i>	<i>67</i>	<i>10,9</i>	<i>30</i>	<i>5,3</i>
-bubrega, osim bubrežne zdjelice C64	31	2,6	17	2,8	14	2,5
-mokraćnoga mjehura C67	58	4,9	47	7,6	11	2,0
- <i>oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72</i>	<i>21</i>	<i>1,8</i>	<i>10</i>	<i>1,6</i>	<i>11</i>	<i>2,0</i>
-mozga C71	19	1,6	9	1,5	10	1,8
- <i>štitnjače i ostalih žlijezda s unutarnjim izlučivanjem C73-C75</i>	<i>37</i>	<i>3,1</i>	<i>7</i>	<i>1,1</i>	<i>30</i>	<i>5,3</i>
-štitnjača C73	35	3,0	6	1,0	29	5,2
- <i>nedovoljno definir., sekund.i nespecif. sijela C76-C80</i>	<i>34</i>	<i>2,9</i>	<i>17</i>	<i>2,8</i>	<i>17</i>	<i>3,0</i>
- <i>limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96</i>	<i>70</i>	<i>5,9</i>	<i>39</i>	<i>6,3</i>	<i>31</i>	<i>5,5</i>
-Hodgkinova bolest i limfomi C81-C86	37	3,1	25	4,1	12	2,1
-leukemija C91-C95	23	1,9	9	1,5	14	2,5
Novotvorine in situ D00-D09	33		11		22	
- <i>in situ vrata maternice D06</i>	<i>11</i>		<i>-</i>		<i>11</i>	

Izvor: HZZJ, Registar za rak

U tablici 3. prikazani su novi slučajevi raka, najčešća sijela raka, po spolu i dobi.

Tablica 3 - Broj novih slučajeva raka 2017. godine po dobi, spolu i sijelu

Šifra MKB	Spol	Ukupno	0-19	20-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
Novooboljeli od raka (C00-C97)	uk.	1.180	2	40	36	41	82	103	169	197	143	164	124	79
	m.	617	2	18	13	13	37	44	89	131	78	94	70	28
	ž.	563	-	22	23	28	45	59	80	66	65	70	54	51
- usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14	uk.	39	-	1	1	1	3	3	4	11	5	4	4	2
	m.	33	-	-	1	1	3	3	4	9	5	3	3	1
	ž.	6	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1	1	1
- probavnih organa C15-C26	uk.	298	-	2	4	6	17	15	39	46	48	48	46	27
	m.	171	-	1	2	3	9	6	27	36	28	28	23	8
	ž.	127	-	1	2	3	8	9	12	10	20	20	23	19
C16 želudac	uk.	33	-	-	-	-	2	1	5	-	3	6	12	4
	m.	21	-	-	-	-	1	1	4	-	2	4	8	1
	ž.	12	-	-	-	-	1	-	1	-	1	2	4	3
C18 debelo crijevo (kolon)	uk.	106	-	-	1	2	6	4	8	19	21	15	19	11
	m.	62	-	-	-	1	2	3	6	16	11	7	12	4
	ž.	44	-	-	1	1	4	1	2	3	10	8	7	7
C19-C21 rektosigmoidnog prijelaza, rektuma, anusa i analnog kanala	uk.	75	-	-	2	2	6	5	11	14	13	10	8	4
	m.	46	-	-	1	2	5	1	6	11	9	6	3	2
	ž.	29	-	-	1	-	1	4	5	3	4	4	5	2
C22 jetra i intrahepatični žučni vodovi	uk.	21	-	-	1	-	-	2	4	4	3	4	1	2
	m.	17	-	-	1	-	-	1	4	4	3	4	-	-
	ž.	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2
C25 gušterača	uk.	35	-	-	-	2	2	3	7	4	7	7	3	2
	m.	13	-	-	-	-	1	-	4	2	2	4	-	1
	ž.	12	-	-	-	2	1	3	3	2	5	3	3	-
- dišnih i organa prsnog koša C30-C39	uk.	194	-	1	-	5	11	20	40	47	26	20	16	8
	m.	127	-	1	-	2	8	13	25	37	14	13	11	3
	ž.	67	-	-	-	3	3	7	15	10	12	7	5	5
C32 grkljan (larinks)	uk.	14	-	-	-	1	1	1	4	4	-	1	-	2
	m.	12	-	-	-	1	1	1	4	4	-	-	-	1
	ž.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
C34 dušnica (bronh) i pluća	uk.	171	-	1	-	2	10	18	35	42	25	17	16	5
	m.	111	-	1	-	1	7	11	20	33	13	12	11	2
	ž.	60	-	-	-	1	3	7	15	9	12	5	5	3
- kosti i zglobove hrskavice C40-C41	uk.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- melanom kože C43	uk.	51	-	5	1	5	2	8	6	8	3	6	6	1
	m.	30	-	3	1	3	2	6	3	4	1	3	4	-
	ž.	21	-	2	-	2	-	2	3	4	2	3	2	1
- mezotelijal. i mekog tkiva C45-C49	uk.	18	-	2	2	1	1	1	1	3	2	2	1	2
	m.	12	-	2	-	-	1	-	1	3	1	1	1	2
	ž.	6	-	-	2	1	-	1	-	-	1	1	-	-
C45 mezoteliom	uk.	8	-	-	-	-	1	-	1	1	1	2	1	1
	m.	7	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	1	1
	ž.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
- dojke C50	uk.	123	-	3	8	11	16	16	20	13	9	12	6	8
	m.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	ž.	122	-	3	8	11	16	16	20	13	9	11	6	8
- ženskih spolnih organa C51-C58	uk.	94	-	6	2	3	8	16	17	13	10	7	5	7
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	94	-	6	2	3	8	16	17	13	10	7	5	7
C53 vrat maternice (cerviks)	uk.	11	-	1	-	1	1	1	5	2	-	-	-	-
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	11	-	1	-	1	1	1	5	2	-	-	-	-

Tablica 3 - Broj novih slučajeva raka 2017. godine po dobi, spolu i sijelu -nastavak

Šifra MKB	Spol	Ukupno	0-19	20-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 i više
C54-C55 tijelo maternice (korpus) i nespecif. dio	uk.	46	-	2	1	-	1	9	7	7	7	5	2	5
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	46	-	2	1	-	1	9	7	7	7	5	2	5
C56 jajnik (ovarij)	uk.	32	-	3	1	2	5	6	5	3	3	-	3	1
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	32	-	3	1	2	5	6	5	3	3	-	3	1
- muških spolnih organa C60-C63	uk.	103	1	4	3	-	3	7	19	21	14	17	9	5
	m.	103	1	4	3	-	3	7	19	21	14	17	9	5
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C61 kestenjača (prostata)	uk.	93	-	-	-	-	3	7	19	21	14	16	8	5
	m.	93	-	-	-	-	3	7	19	21	14	16	8	5
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C62 sjemenik (testis)	uk.	9	1	4	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	m.	9	1	4	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- urinarnog sustava C64-C68	uk.	97	-	1	1	3	11	9	7	17	10	15	15	8
	m.	67	-	1	1	1	8	7	4	12	6	12	10	5
	ž.	30	-	-	-	2	3	2	3	5	4	3	5	3
C64 bubrež, osim bubrežne zdjelice	uk.	31	-	1	-	2	5	4	3	6	2	5	2	1
	m.	17	-	1	-	1	3	2	1	2	2	4	-	1
	ž.	14	-	-	-	1	2	2	2	4	-	1	2	-
C67 mokraćni mjehur	uk.	58	-	-	1	1	6	5	3	10	4	9	13	6
	m.	47	-	-	1	-	5	5	3	9	3	8	10	3
	ž.	11	-	-	-	1	1	-	-	1	1	1	3	3
- oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72	uk.	21	1	-	-	1	2	-	-	3	3	5	6	-
	m.	10	1	-	-	1	-	-	-	1	2	2	3	-
	ž.	11	-	-	-	-	2	-	-	2	1	3	3	-
C71 mozak	uk.	19	1	-	-	-	2	-	-	3	3	4	6	-
	m.	9	1	-	-	-	-	-	-	1	2	2	3	-
	ž.	10	-	-	-	-	2	-	-	2	1	2	3	-
- štitnjače i ostalih žlijezda s unut. izlučivanjem C73-C75	uk.	37	-	6	12	2	3	4	5	3	-	1	-	1
	m.	7	-	1	3	-	1	1	1	-	-	-	-	-
	ž.	30	-	5	9	2	2	3	4	3	-	1	-	1
C73 štitnjača	uk.	35	-	4	12	2	3	4	5	3	-	1	-	1
	m.	6	-	-	3	-	1	1	1	-	-	-	-	-
	ž.	29	-	4	9	2	2	3	4	3	-	1	-	1
- nedovoljno definir., sekund. i nespecif. sijela C76-C80	uk.	34	-	-	-	-	1	-	4	1	5	12	5	6
	m.	17	-	-	-	-	-	-	2	1	4	5	2	3
	ž.	17	-	-	-	-	1	-	2	-	1	7	3	3
C80 bez specificiranog sijela	uk.	30	-	-	-	-	-	-	4	1	5	11	5	4
	m.	15	-	-	-	-	-	-	2	1	4	5	2	1
	ž.	15	-	-	-	-	-	-	2	-	1	6	3	3
- limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96	uk.	70	-	7	2	3	4	4	7	11	8	15	5	4
	m.	39	-	5	2	2	2	1	3	7	3	9	4	1
	ž.	31	-	2	-	1	2	3	4	4	5	6	1	3
Hodgkinova bolest i limfomi C81-C86	uk.	37	-	4	1	3	3	3	2	6	5	6	2	2
	m.	25	-	4	1	2	2	1	1	4	2	5	2	1
	ž.	12	-	-	-	1	1	2	1	2	3	1	-	1
Leukemije C91-C95	uk.	23	-	3	1	-	1	1	4	2	1	5	3	2
	m.	9	-	1	1	-	-	-	2	1	1	1	2	-
	ž.	14	-	2	-	-	1	1	2	1	-	4	1	2
Novotvorine in situ (D00-D09)	uk.	33	-	3	2	5	4	3	3	4	4	1	2	2
	m.	11	-	-	-	1	-	2	-	2	4	1	1	-
	ž.	22	-	3	2	4	4	1	3	2	-	-	1	2
D06 in situ vrata maternice	uk.	11	-	3	2	3	1	1	1	-	-	-	-	-
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	11	-	3	2	3	1	1	1	-	-	-	-	-

Izvor: HZJZ, Registar za rak

Prema podacima Registra za rak HZJZ-a 2018. godine (zadnji objavljeni podaci) dijagnosticirano je 1.212 novih bolesnika od raka (invazivni oblici raka bez raka kože), 651 muškaraca (53,7%) i 561 žena (46,3%).

Gruba stopa incidencije za 2018.g. iznosila je 580,6/100.000; 636,2/100.000 za muškarce i 527,1/100.000 za žene. Stope incidencije računate su na službene procjene stanovništva IŽ za 2018. godinu Državnog zavoda za statistiku.

Prema podacima Registra za rak HZJZ-a, u RH stopa incidencije je iznosila 626,8/100.000; 706,4/100.000 za muškarce i 552,4/100.000 za žene. (HZJZ, *Registar za rak RH. Incidencija raka u Hrvatskoj 2018., Bilten 43, Zagreb, 2020.*) Za usporedbe koriste se dobno-standardizirane stope, jer grube stope mogu biti odraz razlika u dobnoj strukturi stanovništva. Dobno-standardizirane stope incidencije računate su na standardno europsko stanovništvo (1976.). Dobno standardizirane stope iznosile su u 2018. godini za IŽ 365,8/100.000, a za RH 418,7/100.000 (HZJZ).

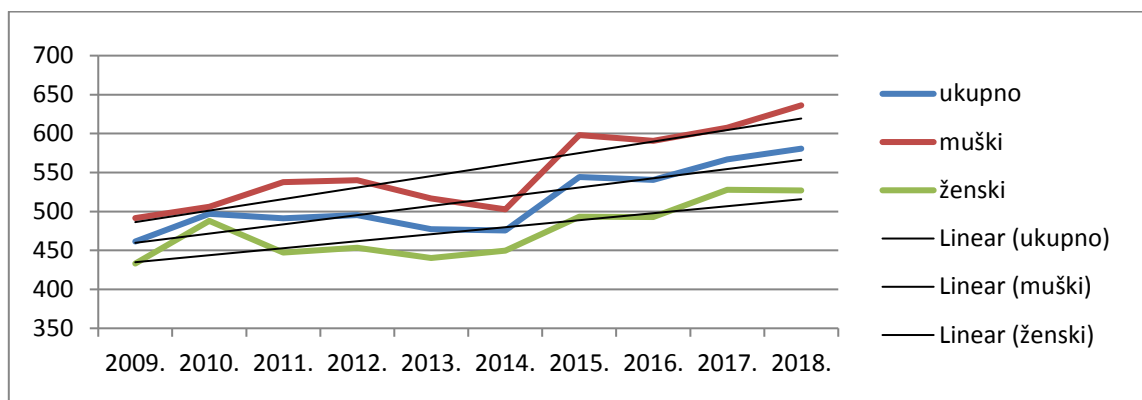
U zadnjem petogodišnjem razdoblju (2014.-2018.) godišnje su od raka oboljevale u prosjeku 1.128 osoba, 596,2 muškog i 531,8 ženskog spola. Gruba stopa incidencije (prosjeck 2014.-2018.) iznosila je 542,0/100.000; 589,0/100.000 za muškarce i 531,8/100.000 za žene. Stope za petogodišnji prosjek računate su na procjenu stanovništva DZS-a za središnju godinu na koju se prosjek odnosi.

Tablica 1 - Incidencija raka u Istarskoj županiji u 2018.godini i u prosjeku 2014.-2018.godine

	2018.			2014.-2018.		
	Broj	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)	Godišnji prosjek	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)
Ukupno rak (C00-C97)	1.212	580,6	365,8	1.128,0	542,0	352,1
-muški	651	636,2	425,9	596,2	589,0	401,9
-ženski	561	527,1	322,8	531,8	497,5	319,2
Rak traheje, bronha i pluća (C33-C34)	143	68,5	43,0	144,8	69,6	44,2
-muški	96	93,8	62,5	101,0	99,8	67,0
-ženski	47	44,2	25,9	43,8	41,0	25,2
Rak kolona, rektuma i anusa (C18-C21)	168	80,5	47,2	166,4	79,3	47,4
-muški	104	101,6	65,5	99,2	98,0	64,1
-ženski	64	60,1	32,9	67,2	62,9	34,8
Rak dojke (ž)(C50)	110	103,3	70,6	123,2	115,3	80,6
Rak prostate (m) (C61)	124	121,2	75,3	90,0	88,9	57,1
Rak vrata maternice (ž) (C53)	14	13,2	8,4	15,4	14,4	11,2
Ca in situ vrata maternice (ž) (D06)	4	3,8	4,2	12,0	11,2	12,1

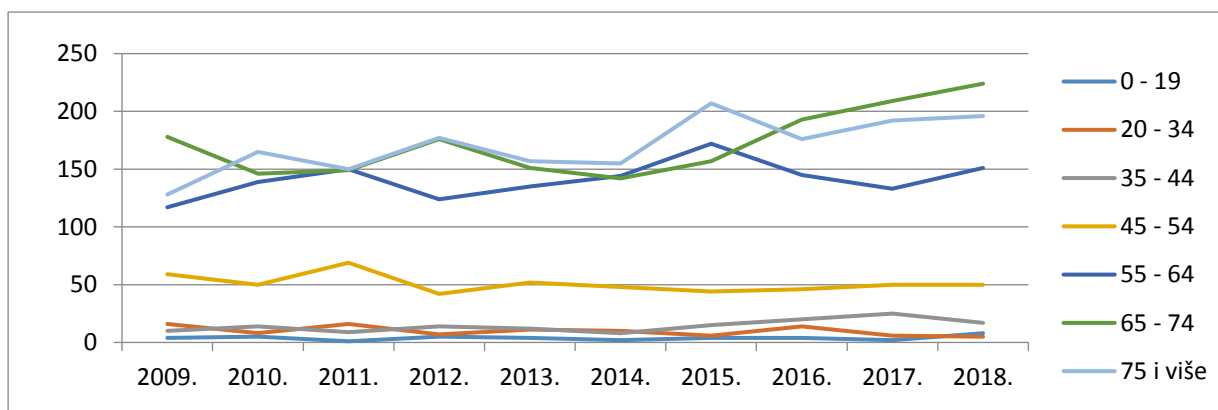
Izvor: prema podacima Registra za rak, HZJZ

Grube stope incidencije raka su u porastu.

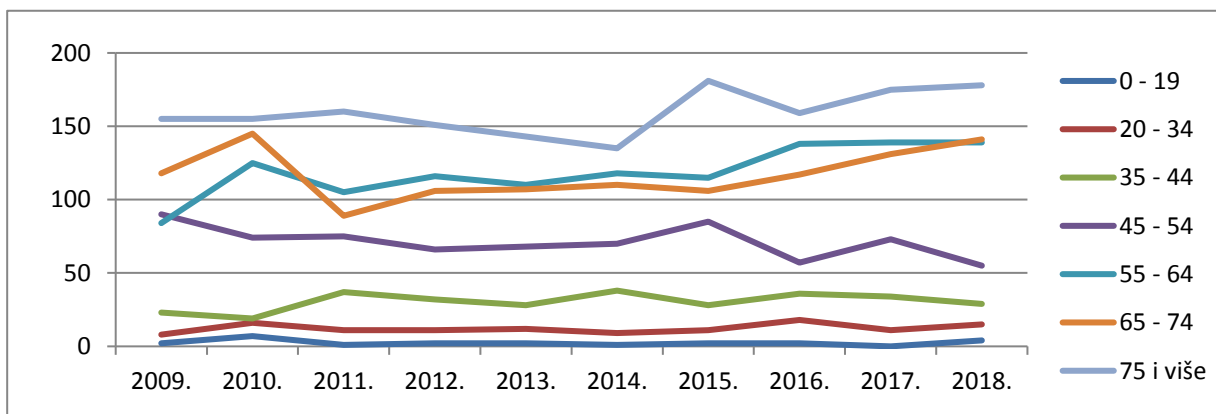

Slika 1 - Incidencija raka u Istarskoj županiji od 2009. do 2018. godine – gruba stopa na 100.000 stanovnika

Broj novooboljelih raste s dobi, osobe iznad 65 godina čine 61,0% novooboljelih (u starijoj dobi 64,5% novooboljelih muškaraca i 56,8% žena) odnosno osobe iznad 55 godina 84,9% novooboljelih (87,7% muškaraca, 81,6% žena).

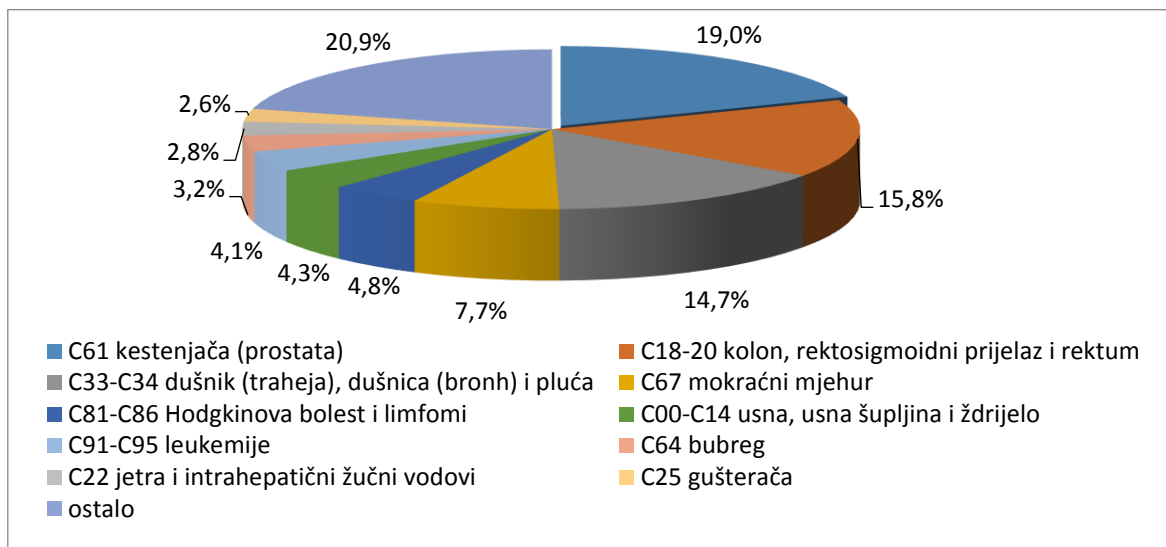
Slika 2 - Novooboljeli od raka (muški spol) po dobnim skupinama 2009. - 2018. godine

Slika 3 - Novooboljeli od raka (ženski spol) po dobnim skupinama 2009. – 2018. godine

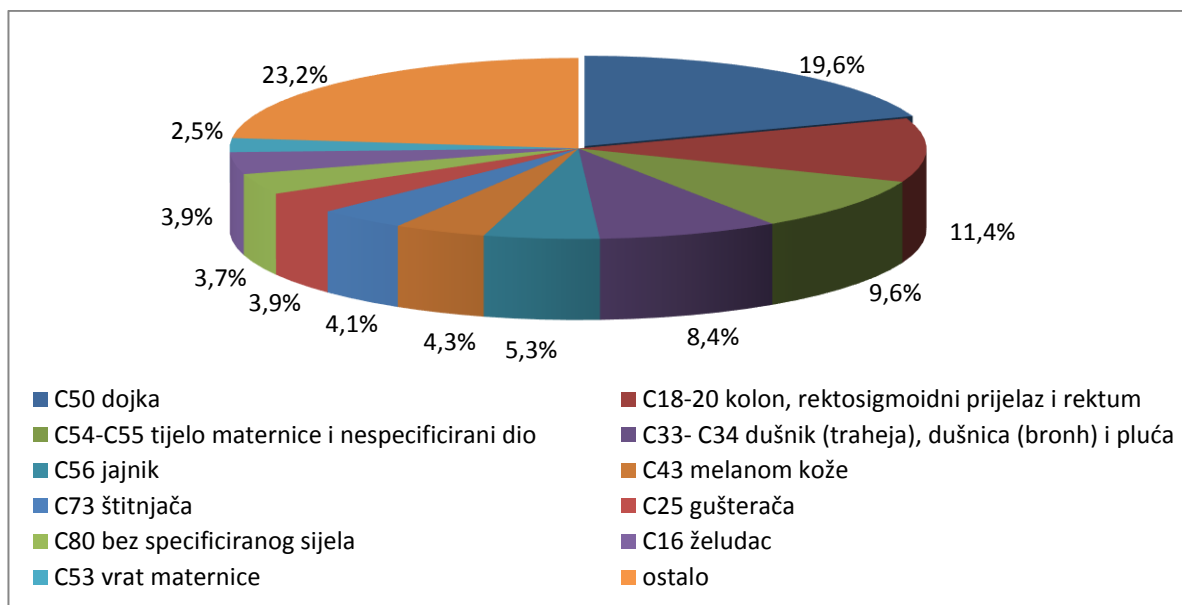
Pet vodećih sijela raka u 2018. g. kod novooboljelih osoba muškog spola u IŽ, koja čine ukupno 62,0% novooboljelih su: prostata (19,0%), kolon, rektosigmoidalni prijelaz i

rektum (15,8%), bronh i pluća (14,7%), mokraćni mjehur (7,7%) te Hodgkinova bolest i limfomi (4,8%).

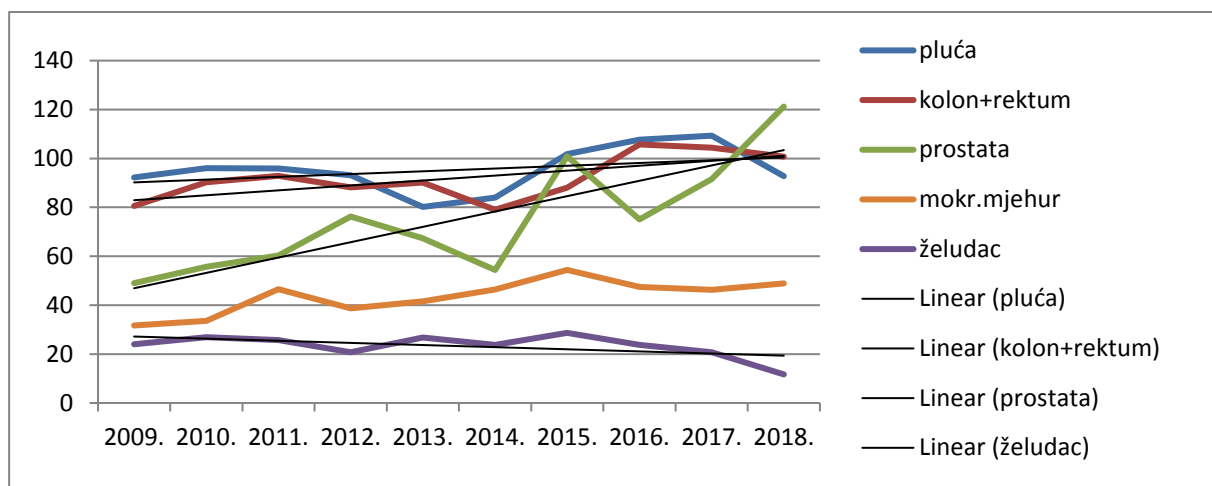
Slika 4 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba muškog spola u Istarskoj županiji u 2018. godini

Pet vodećih sijela raka u žena, od kojih je oboljelo 54,3% žena, su: dojka (19,6%), kolon, rektosigmoidalni prijelaz i rektum (11,4%), tijelo maternice (9,6%), traheja, bronh i pluća (8,4%) te jajnik (5,3%).

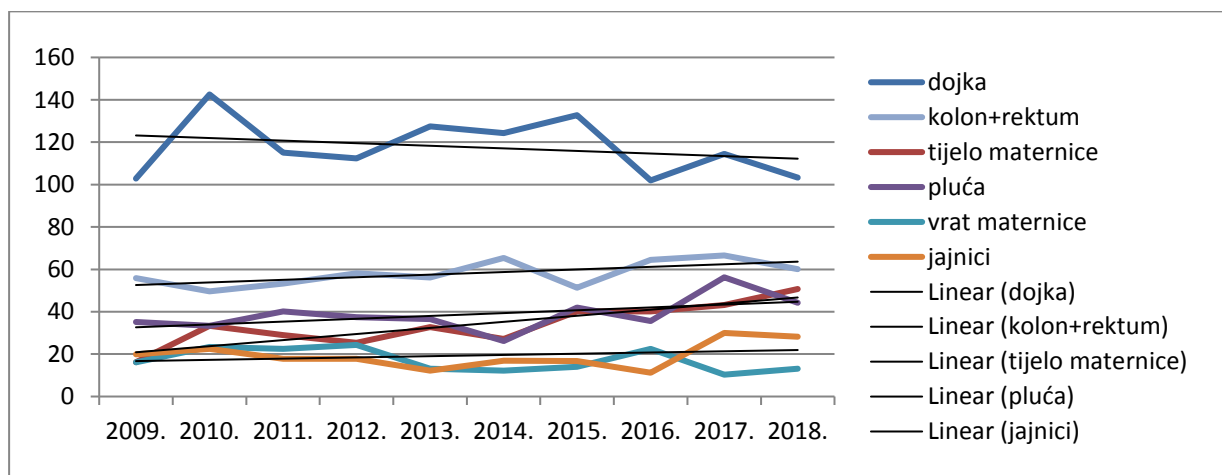
Slika 5 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba ženskog spola u Istarskoj županiji u 2018. godini

Kod muškaraca su u porastu grube stope incidencije raka prostate, bronha i pluća, mokraćnog mjehura te kolorektalnog raka, dok su stope za rak želudac u blagom padu.

Slika 6 - Incidencija vodećih sijela raka kod osoba muškog spola u Istarskoj županiji – gruba stopa na 100.000

Kod žena su u porastu grube stope incidencije kolorektalnog raka, raka pluća, tijela maternice i jajnika, u padu su stope za rak dojke i vrat maternice.

Slika 7 - Incidencija vodećih sijela raka kod osoba ženskog spola u Istarskoj županiji – stopa na 100.000

U tablici 2. prikazani su novi slučajevi raka, najčešća sijela raka, ukupno i po spolu.

Tablica 2 - Broj novih slučajeva raka 2018. godine u Istarskoj županiji po najčešćim sijelima i spolu

	Ukupno	%	Muški	%	Ženski	%
Zloćudne novotvorine ukupno C00-C97:	1.212	100,0	651	100,0	561	100,0
- <i>usne, usne šupljine i ždrijele C00-C14</i>	40	3,3	28	4,3	12	2,1
- <i>probavnih organa C15-C26</i>	295	24,3	162	24,9	133	23,7
-jednjaka C15	9	0,7	7	1,1	2	0,4
-želuca C16	34	2,8	12	1,8	22	3,9
-debelog crijeva (kolona) C18	107	8,8	63	9,7	44	7,8
-rektosigmoidnog prijelaza, rektuma, anusa i analnog kanala C19-C21	61	5,0	41	6,3	20	3,6
-jetre i intrahepatičnih žučnih vodova C22	27	2,2	18	2,8	9	1,6
-gušterače C25	39	3,2	17	2,6	22	3,9
- <i>dišnih i organa prsnog koša C30-C39</i>	165	13,6	113	17,4	52	9,3
-grkljana (larinksa) C32	19	1,6	15	2,3	4	0,7
-dušnika (traheje), dušnica (bronha) i pluća C33-C34	143	11,8	96	14,7	47	8,4
- <i>kosti i zglobove hrskavice C40-C41</i>	4	0,3	3	0,5	1	0,2
- <i>melanom kože C43</i>	40	3,3	16	2,5	24	4,3
- <i>mezotelijskog i mekog tkiva C45-C49</i>	16	1,3	13	2,0	3	0,5
-mezoteliom C45	8	0,7	8	1,2	-	-
- <i>dojke C50</i>	112	9,2	2	0,3	110	19,6
- <i>ženskih spolnih organa C51-C58</i>	109	9,0	-	-	109	19,4
-vrata maternice (cerviksa) C53	14	1,2	-	-	14	2,5
-tijela i nespecificiranog dijela maternice C54-C55	54	4,5	-	-	54	9,6
-jajnika (ovarija) C56	30	2,5	-	-	30	5,3
- <i>muških spolnih organa C60-C63</i>	134	11,1	134	20,6	-	-
-kestenjače (prostate) C61	124	10,2	124	19,0	-	-
-sjemenika (testisa) C62	8	0,7	8	1,2	-	-
- <i>urinarnog sustava C64-C68</i>	100	8,3	76	11,7	24	4,3
-bubrega, osim bubrežne zdjelice C64	30	2,5	21	3,2	9	1,6
-mokraćnoga mjehura C67	62	5,1	50	7,7	12	2,1
- <i>oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72</i>	24	2,0	12	1,8	12	2,1
-mozga C71	22	1,8	12	1,8	10	1,8
- <i>štitnjače i ostalih žlijezda s unutarnjim izlučivanjem C73-C75</i>	32	2,6	9	1,4	23	4,1
-štitnjača C73	31	2,6	8	1,2	23	4,1
- <i>nedovoljno definir., sekund.i nespecif. sijela C76-C80</i>	37	3,1	14	2,2	23	4,1
- <i>limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96</i>	104	8,6	69	10,6	35	6,2
-Hodgkinova bolest i limfomi C81-C86	43	3,5	31	4,8	12	2,1
-leukemija C91-C95	38	3,1	27	4,1	11	2,0
Novotvorine in situ D00-D09	40		18		22	
- <i>in situ vrata maternice D06</i>	4		-		4	

Izvor: HZZJ, Registar za rak

U tablici 3. prikazani su novi slučajevi raka, najčešća sijela raka, po spolu i dobi.

Tablica 3 - Broj novih slučajeva raka 2018. godine po dobi, spolu i sijelu

Šifra MKB	Spol	Ukupno	0-19	20-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
Novooboljeli od raka (C00-C97)	uk.	1.212	12	40	26	36	69	114	176	226	139	167	123	84
	m.	651	8	13	9	21	29	60	91	133	91	99	62	35
	ž.	561	4	27	17	15	40	54	85	93	48	68	61	49
- usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14	uk.	40	-	-	1	-	3	9	6	10	3	4	4	-
	m.	28	-	-	1	-	3	7	5	7	3	1	1	-
	ž.	12	-	-	-	-	-	2	1	3	-	3	3	-
- probavnih organa C15-C26	uk.	295	1	3	2	6	15	23	44	52	33	40	43	33
	m.	162	1	2	1	5	7	12	28	29	19	24	22	12
	ž.	133	-	1	1	1	8	11	16	23	14	16	21	21
C16 želudac	uk.	34	-	-	-	-	-	4	3	5	2	6	6	8
	m.	12	-	-	-	-	-	-	1	1	1	3	3	3
	ž.	22	-	-	-	-	-	4	2	4	1	3	3	5
C18 debelo crijevo (kolon)	uk.	107	-	1	-	1	9	4	15	21	14	12	18	12
	m.	63	-	-	-	1	4	2	11	14	10	8	9	4
	ž.	44	-	1	-	-	5	2	4	7	4	4	9	8
C19-C21 rektosigmoidnog prijelaza, rektuma, anusa i analnog kanala	uk.	61	-	1	1	4	3	4	12	12	6	7	7	4
	m.	41	-	1	-	3	2	3	6	6	5	6	6	3
	ž.	20	-	-	1	1	1	1	6	6	1	1	1	1
C22 jetra i intrahepatični žučni vodovi	uk.	27	1	-	-	-	2	3	4	7	3	2	2	3
	m.	18	1	-	-	-	1	2	4	4	2	2	2	-
	ž.	9	-	-	-	-	1	1	-	3	1	-	-	3
C25 gušterača	uk.	39	-	-	1	1	1	4	7	4	4	7	6	4
	m.	17	-	-	1	1	-	2	5	2	-	3	1	2
	ž.	22	-	-	-	-	1	2	2	2	4	4	5	2
- dišnih i organa prsnog koša C30-C39	uk.	165	-	-	-	5	10	25	30	40	20	22	7	6
	m.	113	-	-	-	4	7	19	18	27	15	16	5	2
	ž.	52	-	-	-	1	3	6	12	13	5	6	2	4
C32 grkljan (larinks)	uk.	19	-	-	-	-	1	5	5	4	4	-	-	-
	m.	15	-	-	-	-	1	3	5	2	4	-	-	-
	ž.	4	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-
C34 dušnica (bronh) i pluća	uk.	142	-	-	-	5	9	20	25	35	16	21	7	4
	m.	95	-	-	-	4	6	16	13	24	11	15	5	1
	ž.	47	-	-	-	1	3	4	12	11	5	6	2	3
- kosti i zglobove hrskavice C40-C41	uk.	4	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-
	m.	3	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
	ž.	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
- melanom kože C43	uk.	40	-	3	6	1	4	1	5	7	4	6	2	1
	m.	16	-	-	3	1	2	1	1	2	3	3	-	-
	ž.	24	-	3	3	-	2	-	4	5	1	3	2	1
- mezotelijal. i mekog tkiva C45-C49	uk.	16	1	1	1	-	1	-	-	3	3	2	4	-
	m.	13	1	-	1	-	1	-	-	3	3	1	3	-
	ž.	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
C45 mezoteliom	uk.	8	-	-	-	-	1	-	-	2	3	1	1	-
	m.	8	-	-	-	-	1	-	-	2	3	1	1	-
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- dojke C50	uk.	112	-	6	5	9	9	14	20	15	6	15	4	9
	m.	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
	ž.	110	-	6	8	9	8	14	20	15	6	14	4	9
- ženskih spolnih organa C51-C58	uk.	109	1	7	3	2	11	10	15	21	11	10	12	6
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	109	1	7	3	2	11	10	15	21	11	10	12	6
C53 vrat maternice (cerviks)	uk.	14	-	3	-	-	1	1	2	2	1	-	3	1
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	14	-	3	-	-	1	1	2	2	1	-	3	1

Tablica 3 - Broj novih slučajeva raka 2018. godine po dobi, spolu i sijelu -nastavak

Šifra MKB	Spol	Ukupno	0-19	20-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 i više
C54-C55 tijelo maternice (korpus) i nespecif. dio	uk.	54	-	1	-	-	8	6	9	13	4	6	4	3
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	54	-	1	-	-	8	6	9	13	4	6	4	3
C56 jajnik (ovarij)	uk.	30	1	3	3	2	1	3	2	5	5	2	1	2
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	30	1	3	3	2	1	3	2	5	5	2	1	2
- muških spolnih organa C60-C63	uk.	134	1	3	1	2	1	11	19	31	17	29	10	9
	m.	134	1	3	1	2	1	11	19	31	17	29	10	9
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C61 kestenjača (prostata)	uk.	124	-	-	1	1	1	10	18	29	17	28	10	9
	m.	124	-	-	1	1	1	10	18	29	17	28	10	9
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C62 sjemenik (testis)	uk.	8	1	3	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-
	m.	8	1	3	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- urinarnog sustava C64-C68	uk.	100	1	1	2	3	4	9	7	23	15	15	11	9
	m.	76	1	-	1	3	3	6	6	19	12	9	8	8
	ž.	23	-	1	1	-	1	3	1	4	3	6	3	1
C64 bubrež, osim bubrežne zdjelice	uk.	30	1	1	1	1	-	6	4	7	1	4	2	2
	m.	21	1	-	-	1	-	5	3	5	1	3	1	1
	ž.	9	-	1	1	-	-	1	1	2	-	1	1	1
C67 mokraćni mjehur	uk.	62	-	-	1	2	4	3	3	13	13	10	6	7
	m.	50	-	-	1	-	3	1	3	11	11	6	5	7
	ž.	12	-	-	-	2	1	2	-	2	2	4	1	-
- oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72	uk.	24	-	1	1	2	-	-	4	6	4	-	5	2
	m.	12	-	1	-	2	-	-	-	4	3	-	2	-
	ž.	12	-	-	1	-	-	-	4	2	1	-	3	2
C71 mozak	uk.	22	-	1	1	2	-	-	3	4	4	-	5	2
	m.	12	-	1	-	2	-	-	-	4	3	-	2	-
	ž.	10	-	-	1	-	-	-	3	-	1	-	3	2
- štitnjače i ostalih žlijezda s unut. izlučivanjem C73-C75	uk.	32	2	8	2	4	4	2	3	3	1	1	2	-
	m.	9	1	2	-	2	1	-	-	1	1	-	1	-
	ž.	23	1	6	2	2	3	2	3	2	-	1	1	-
C73 štitnjača	uk.	31	2	8	2	4	4	2	3	3	1	1	1	-
	m.	8	1	2	-	2	1	-	-	1	1	-	-	-
	ž.	23	1	6	2	2	3	2	3	2	-	1	1	-
- nedovoljno definir., sekund.i nespecif. sijela C76-C80	uk.	37	-	-	-	-	3	1	7	2	4	9	7	4
	m.	14	-	-	-	-	1	-	3	1	2	5	2	-
	ž.	23	-	-	-	-	2	1	4	1	2	4	5	4
C80 bez specificiranog sijela	uk.	35	-	-	-	-	3	1	7	2	3	9	6	4
	m.	14	-	-	-	-	1	-	3	1	2	5	2	-
	ž.	21	-	-	-	-	2	1	4	1	1	4	4	4
- limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96	uk.	104	4	7	2	1	3	9	17	13	18	14	11	5
	m.	69	2	5	1	1	2	4	11	9	13	10	7	4
	ž.	35	2	2	1	0	1	5	6	4	5	4	4	1
Hodgkinova bolest i limfomi C81-C86	uk.	43	2	3	1	1	2	3	8	8	6	4	5	-
	m.	31	-	3	1	1	1	2	6	5	4	3	5	-
	ž.	12	2	-	-	-	1	1	2	3	2	1	-	-
Leukemije C91-C95	uk.	38	2	3	-	-	-	3	6	3	6	8	3	4
	m.	27	2	1	-	-	-	2	5	2	5	6	1	3
	ž.	11	-	2	-	-	-	1	1	1	1	2	2	1
Novotvorine in situ (D00-D09)	uk.	40	-	3	3	2	7	4	8	7	2	2	2	-
	m.	18	-	-	1	-	1	2	5	4	2	1	2	-
	ž.	22	-	3	2	2	6	2	3	3	-	1	-	-
D06 in situ vrata maternice	uk.	4	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	4	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-

Izvor: HZJZ, Registar za rak

10.3. UMRILI OD RAKA

Prema DZS-u, u IŽ je u 2019. godini od novotvorina umrlo 694 osoba, 380 muškarca i 314 žena, od toga od zloćudnih novotvorina 682 osoba, 372 (54,5%) muškarac i 310 žena.

U tablici 1. prikazani su umrli od raka po najčešćim sijelima raka, ukupno i po spolu.

Tablica 1 - Umrli od novotvorina (C00-D48) u Istarskoj županiji u 2019. godini po spolu

NAZIV DIJAGNOZE	Ukupno	%	Muški	%	Ženski	%
UKUPNO NOVOTVORINE C00-D48	694		380		314	
Zloćudne novotvorine ukupno C00-C97:	682	100,0	372	100,0	310	100,0
- <i>usne, usne šupljine i ždrijele C00-C14</i>	18	2,6	13	3,5	5	1,6
- <i>probavnih organa C15-C26</i>	205	30,1	123	33,1	82	26,5
-jednjaka C15	9	1,3	7	1,9	2	0,6
-želuca C16	27	4,0	21	5,6	6	1,9
-debelog crijeva (kolona) C18	61	8,9	32	8,6	29	9,4
-rektosigmoidnog prijelaza, završnog debelog crijeva (rektuma) čmara (anusa) i analnog kanala C19-C21	33	4,8	25	6,7	8	2,6
-jetre i intrahepatičnih žučnih vodova C22	29	4,3	19	5,1	10	3,2
-gušterače C25	33	4,8	15	4,0	18	5,8
- <i>dišnih i organa prsnog koša C30-C39</i>	151	22,1	93	25,0	58	18,7
-grkljana (larinksa) C32	6	0,9	6	1,6	-	-
-dušnika (traheje), dušnica (bronha) i pluća C33-C34	142	20,8	86	23,1	56	18,1
- <i>kosti i zglobove hrskavice C40-C41</i>	-	-	-	-	-	-
- <i>melanom i ostale zloćudne novotvorine kože C43-C44</i>	21	3,1	13	3,5	8	2,6
-melanom kože C43	16	2,3	11	3,0	5	1,6
- <i>mezotelijal. i mekog tkiva C45-C49</i>	9	1,3	7	1,9	2	0,6
-mezoteliom C45	8	1,2	6	1,6	2	0,6
- <i>dojke C50</i>	53	7,8	-	-	53	17,1
- <i>ženskih spolnih organa C51-C58</i>	43	6,3	-	-	43	13,9
-vrata maternice (cerviksa) C53	4	0,6	-	-	4	1,3
-tijela i nespecificiranog dijela maternice C54-C55	10	1,5	-	-	10	3,2
-jajnika (ovarija) C56	23	3,4	-	-	23	7,4
- <i>muških spolnih organa C60-C63</i>	38	5,6	38	10,2	-	-
-kestenjače (prostate) C61	37	5,4	37	9,9	-	-
- <i>urinarnog sustava C64-C68</i>	45	6,6	34	9,1	11	3,5
-bubrega, osim bubrežne zdjelice C64	20	2,9	14	3,8	6	1,9
-mokraćnoga mjehura C67	22	3,2	17	4,6	5	1,6
- <i>oka, mozga i ostalih djelova SŽS C69-C72</i>	14	2,1	6	1,6	8	2,6
-mozga C71	13	1,9	6	1,6	7	2,3
- <i>štitnjače i ostalih žlijezda s unutrašnjim izlučivanjem C73-C75</i>	4	0,6	3	0,8	1	0,3
-štitnjača C73	3	0,4	2	0,5	1	0,3
- <i>nedovoljno definirana, sekundarni nespecificirana sijela C76-C80</i>	28	4,1	13	3,5	15	4,8
- <i>limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96</i>	53	7,8	29	7,8	24	7,7
-Hodgkinova bolest i limfomi C81-C86	25	3,7	16	4,3	9	2,9
-leukemija C91-C95	21	3,1	9	2,4	12	3,9
Ukupno dobroćudne novotvorine (D10-D36)	3		2		1	
- moždane ovojnice (meninge) D32	2		1		1	
Ukupno novotvorine nesigurne i nepoznate prirode (D37-D48)	9		6		3	
-mijelodisplastični sindrom, limfna, hematopoetska i srodna tkiva D46-D48	7		5		2	

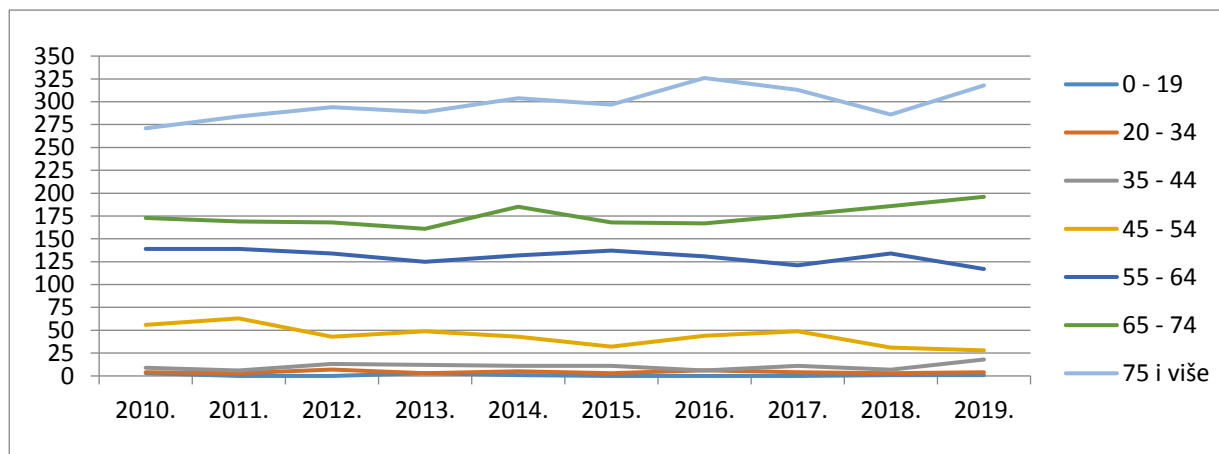
Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

Broj umrlih raste s dobi, osobe iznad 65 godina čine 75,4% umrlih od raka, odnosno osobe iznad 75 godina 46,6%.

Tablica 2 - Umrli od raka (C00-C97) po dobnim skupinama 2010. - 2019. godine

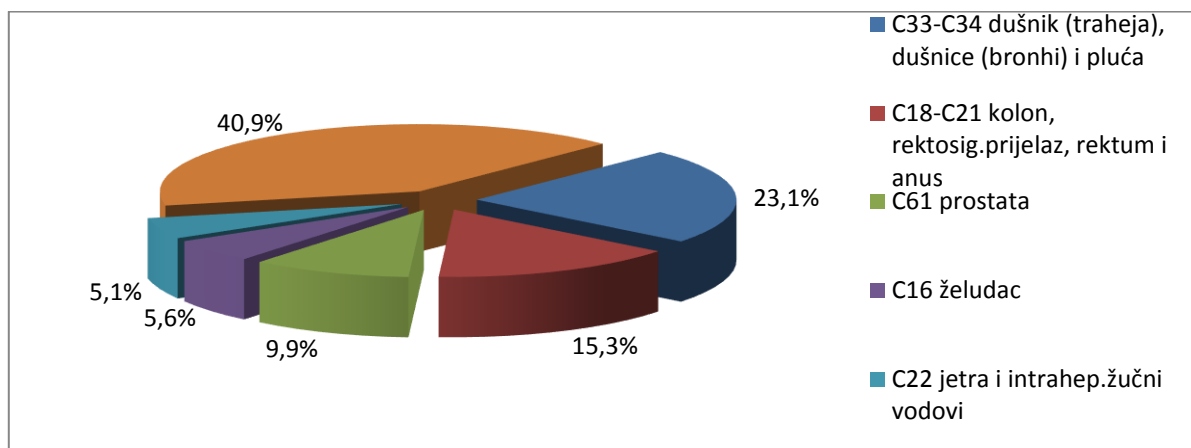
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
UKUPNO	655	664	659	642	681	648	680	674	648	682
0 - 19	3	-	-	3	1	-	-	-	1	1
20 - 34	4	3	7	3	5	3	6	4	3	4
35 - 44	9	6	13	12	11	11	6	11	7	18
45 - 54	56	63	43	49	43	32	44	49	31	28
55 - 64	139	139	134	125	132	137	131	121	134	117
65 - 74	173	169	168	161	185	168	167	176	186	196
75 i više	271	284	294	289	304	297	326	313	286	318

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

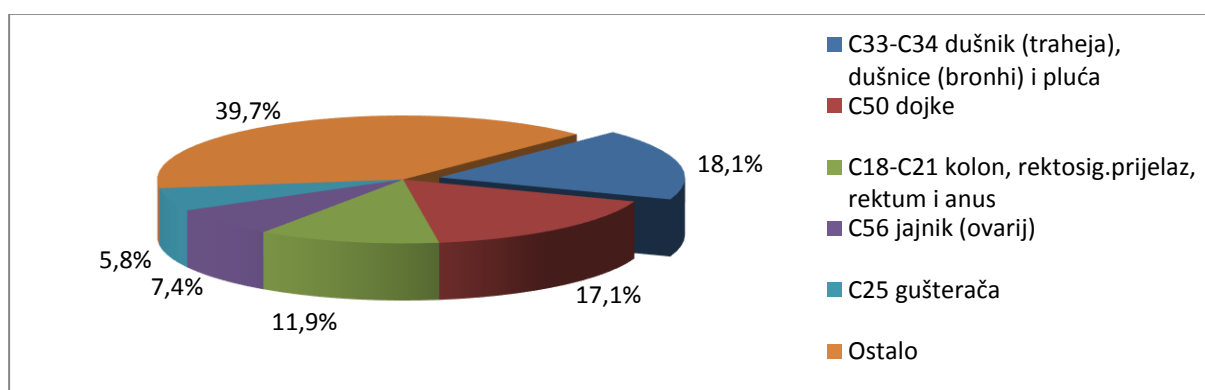
Slika 1 - Umrli od raka po dobnim skupinama 2010. - 2019. godine

Najčešće sijelo raka među umrlim muškarcima u IŽ 2019. godine bio je rak traheje, bronha i pluća (23,1% umrlih muškaraca od raka), zatim kolorektalni rak (15,3%), rak prostate (9,9%), rak želuca (5,6%) te rak jetre i intrahepatičnih žučnih vodova (5,1%).

Slika 2 - Pet vodećih malignih bolesti - uzroka smrti osoba muškog spola u Istarskoj županiji u 2019. godini

Najčešće sijelo raka kod umrlih žena je rak traheje, bronha i pluća (18,1%), slijedi rak dojke (17,1%), kolorektalni rak (11,9%), rak jajnika (7,4%) i rak gušterače (5,8%).

Slika 3 - Pet vodećih malignih bolesti - uzroka smrti osoba ženskog spola u 2019. godini

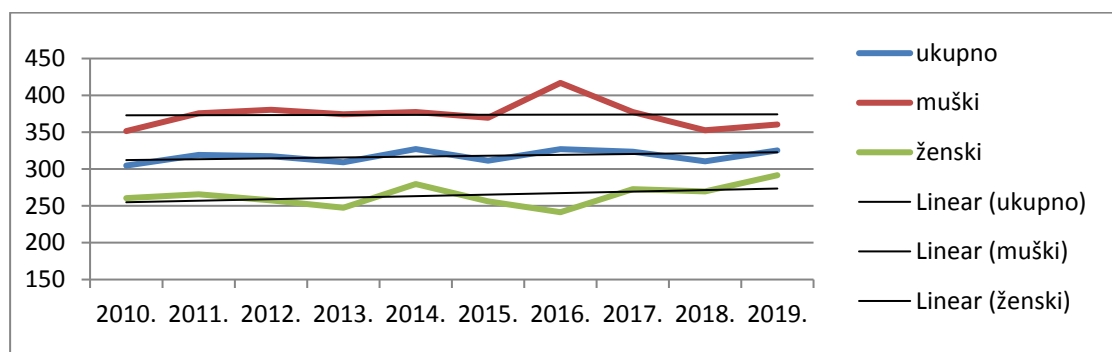
Gruba stopa mortaliteta od raka 2019.godine bila je za IŽ 325,4/100.000; 360,3/100.000 za muškarce i 291,6/100.000 za žene. Prema Registru za rak HZJZ-a, stope mortaliteta za 2018.godinu (zadnji objavljeni podaci) bile su 337,8/100.000 (407,5/100.000 za muškarce i 272,6/100.000 za žene).

Dobno-standardizirane stope mortaliteta iznosile su u 2019. godini za IŽ 176,4/100.000, a za RH za 2018.godinu 199,4/100.000 (*HZJZ, Registar za rak RH. Incidencija raka u Hrvatskoj 2018., Bilten 431, Zagreb, 2020.*).

U zadnjem petogodišnjem razdoblju (2015.-2019.) godišnje je od raka umiralo u prosjeku 667,6 osoba, 390,2 muškog i 277,4 ženskog spola. Gruba stopa mortaliteta (prosjeak 2015.-2019.) iznosila je 320,6/100.000; 384,2/100.000 za muškarce i 260,0/100.000 za žene.

Tablica 3 - Mortalitet od raka u 2019.godini i u prosjeku 2015.- 2019.godine

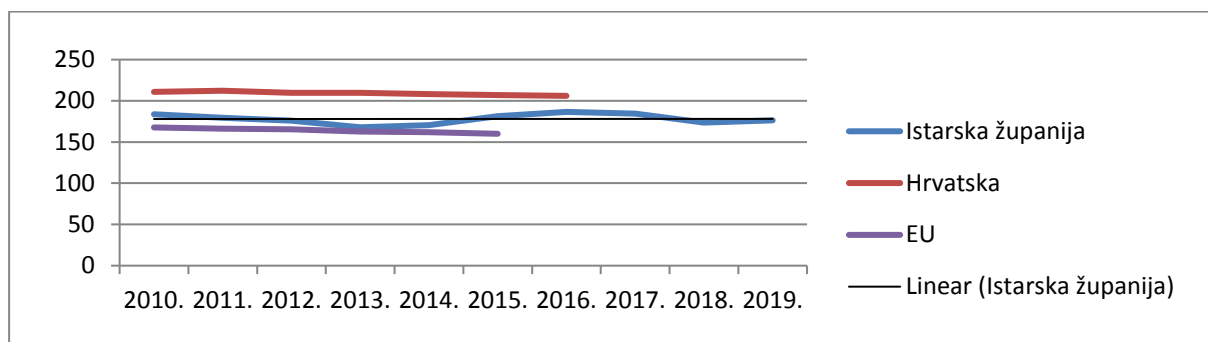
	2019.			2015.-2019.		
	Broj	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)	Godišnji prosjek	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)
Ukupno rak (C00-C97)	682	325,4	176,4	667,6	320,6	181,1
-muški	372	360,3	221,4	390,2	384,2	242,1
-ženski	310	291,6	144,8	277,4	260,0	136,6
Rak traheje, bronha i pluća (C33-C34)	142	67,8	39,5	143,2	68,8	41,3
-muški	86	83,3	53,0	99,8	98,3	64,0
-ženski	56	52,7	30,2	43,4	40,7	23,1
Rak kolona, rektuma i anusa (C18-C21)	94	44,9	22,1	96,8	46,5	24,3
-muški	57	55,2	31,7	59,6	58,7	36,0
-ženski	37	34,8	14,1	37,2	34,9	15,6
Rak dojke (ž)(C50)	53	49,8	29,1	46,4	43,5	23,8
Rak prostate (m) (C61)	37	35,8	20,6	35,8	35,3	21,6
Rak vrata maternice (ž) (C53)	4	3,8	2,3	7,6	7,1	4,8

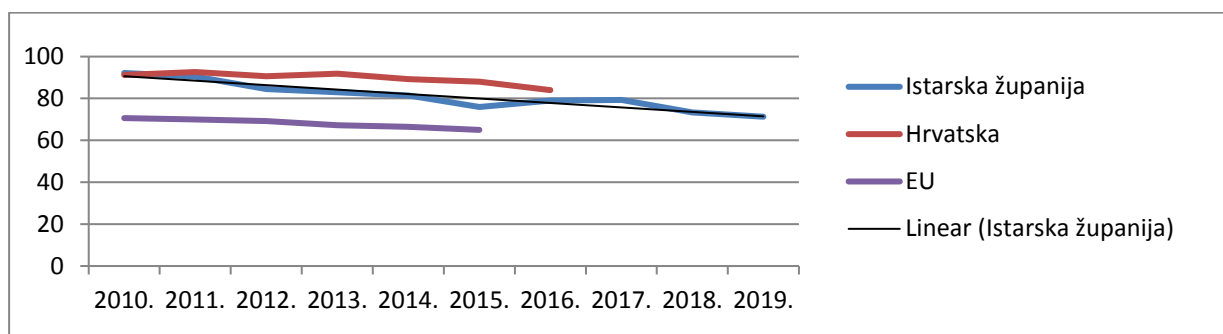
Slika 4 - Mortalitet od raka u Istarskoj županiji od 2010. do 2019. godine – gruba stopa na 100.000 stanovnika

Dobno-standardizirane stope smrtnosti pružaju mogućnost usporedbe među područjima s različitim dobnim sastavom stanovništva koji bi mogao utjecati na naše zaključivanje o pojavnosti određenih bolesti pa tako i uzroka smrti. Stope za IŽ su računate od 2010.g. i 2012.-2019. prema procjeni broja stanovnika DZS-a, a za 2011.g. na Popis 2011.g. Stope za RH i EU preuzete su od *European Health Information Gateway*, *WHO Regional Office for Europe* (link <https://gateway.euro.who.int/en/hfa-explorer/>)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina za ukupnu dob i za dob 0- 64 godina niže su od stopa RH, a veće od EU.

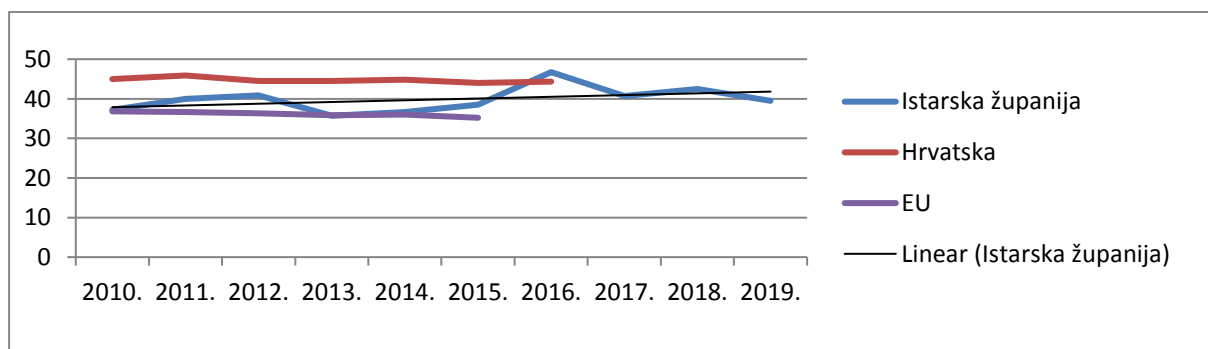

Slika 5 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

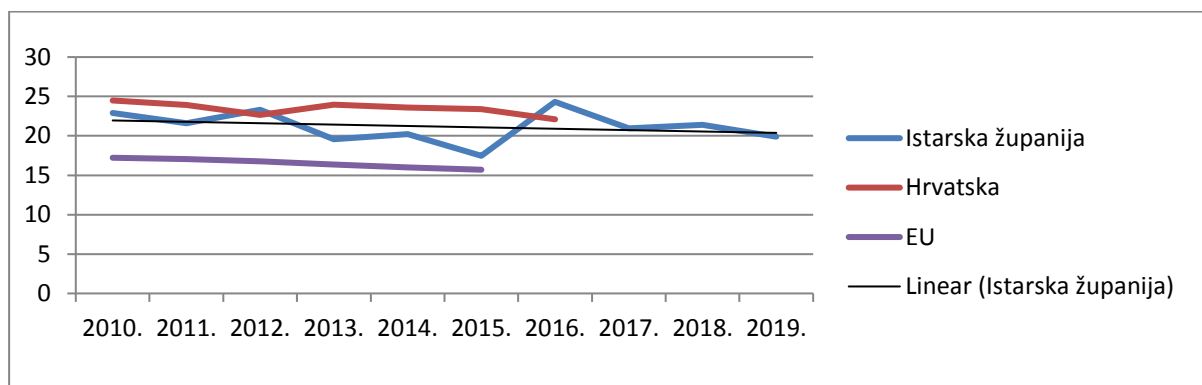

Slika 6 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

Stope za rak traheje, bronha i pluća (ukupna dob i dob 0-64 godina) su nešto niže od RH, a više od EU.

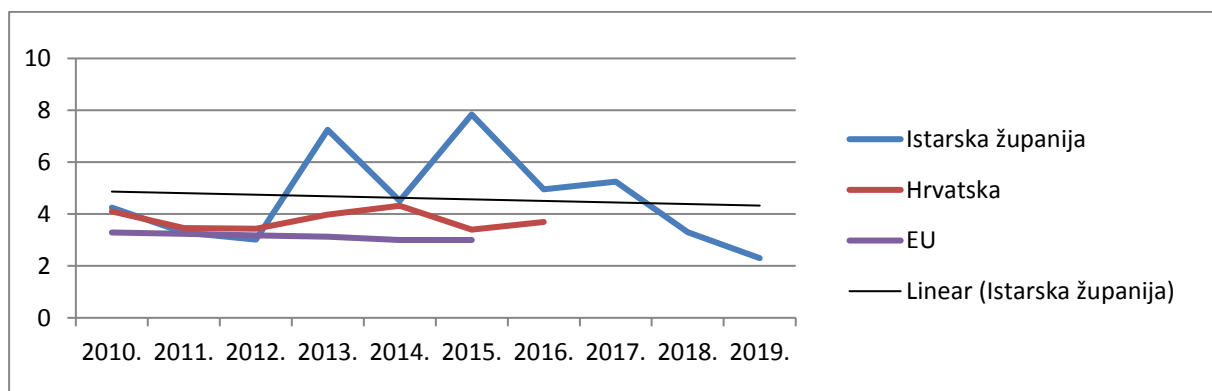

Slika 7 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

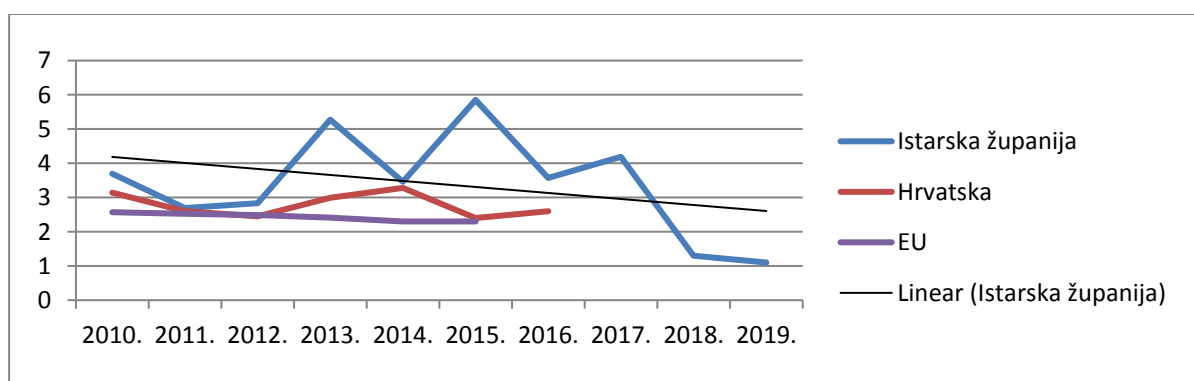

Slika 8 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

Kod raka vrata maternice stope (ukupna dob i dob 0-64 godina) su nešto više od RH i EU.

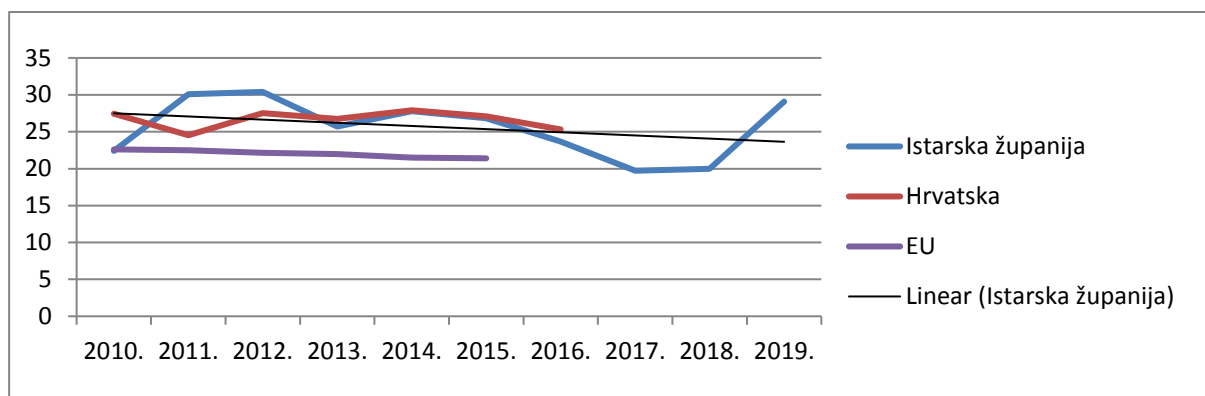

Slika 9 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka vrata maternice, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

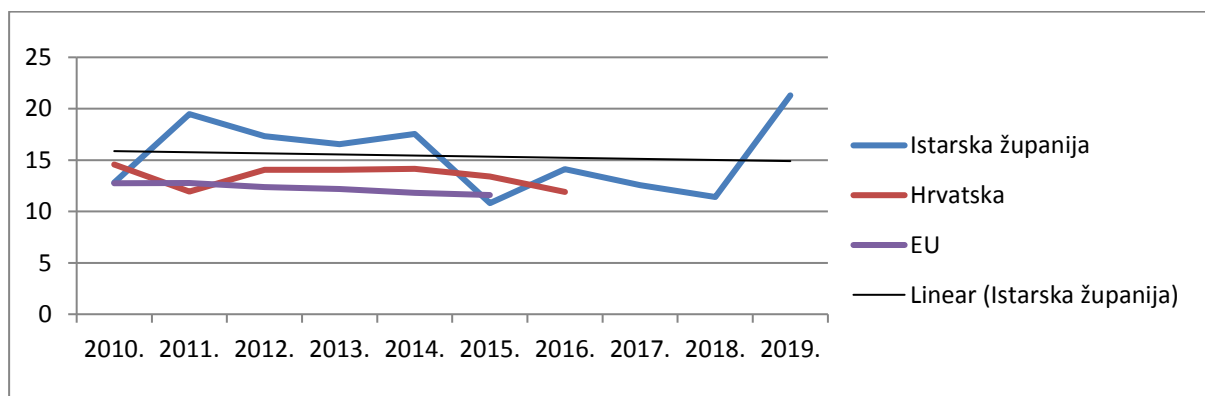

Slika 10 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka vrata maternice, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

Kod raka dojke stope (ukupna dob i 0-64 g.) su slične stopama RH i EU.

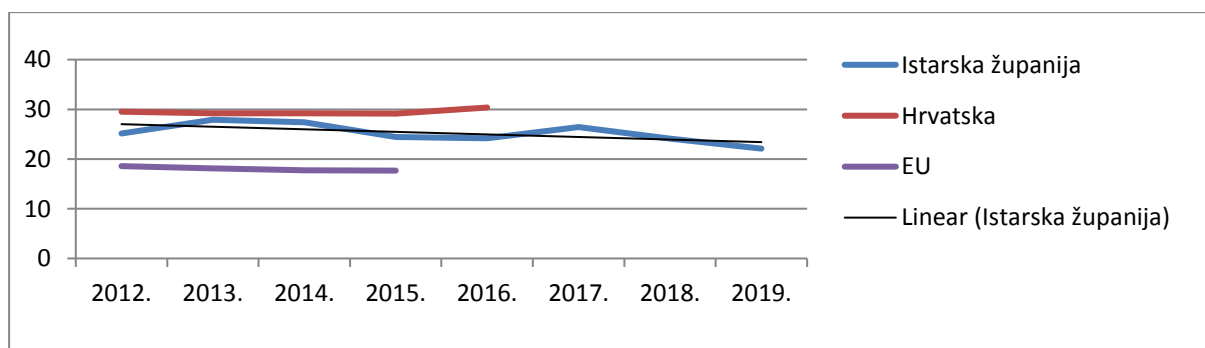

Slika 11 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka dojke žena, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

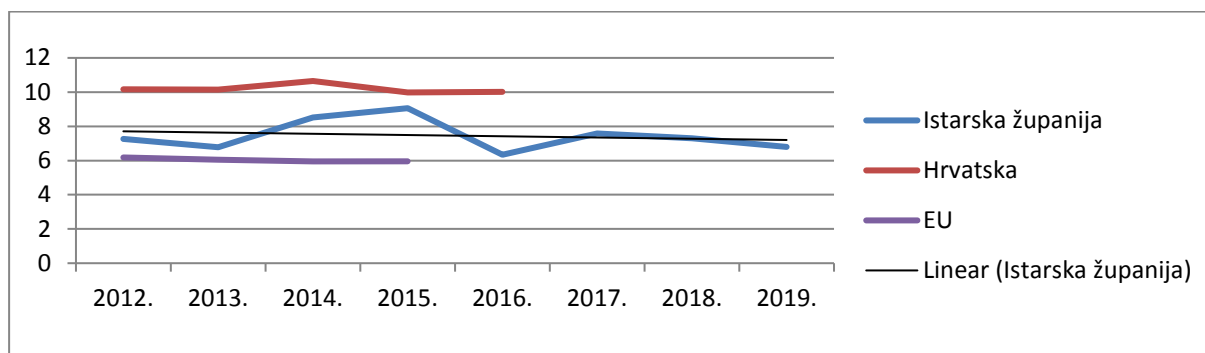

Slika 12 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka dojke žena, na 100.000 stanovnika (0-64 godina)

Za kolorektalni rak (ukupna dob i 0-64 g.) stope su više od EU i nešto niže od RH.

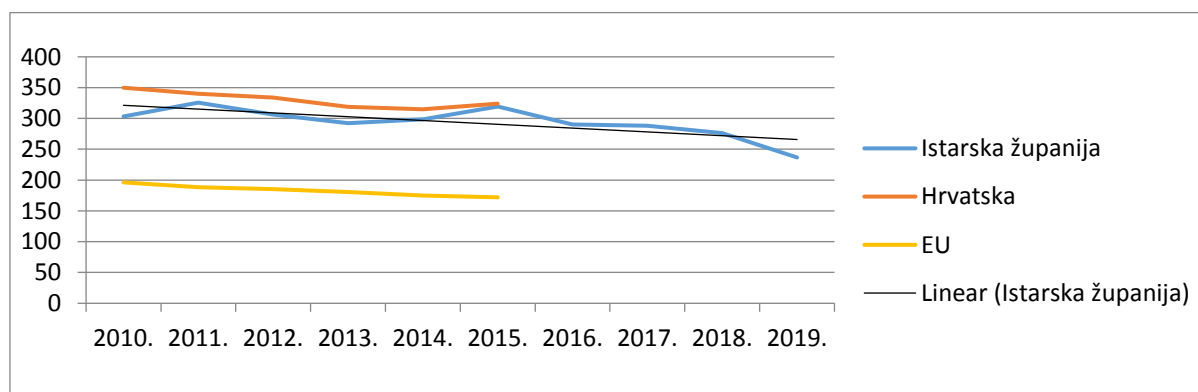

Slika 13 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka kolona, rektuma i anusa, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Slika 14 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka kolona, rektuma i anusa, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

Stope za bolesti vezane uz pušenje (obuhvaćaju rak usne šupljine, ždrijela, jednjaka, grkljana i pluća, srčani infarkt, kroničnu ishemičnu bolest srca, cerebrovaskularne bolesti, kronične bolesti donjeg dišnog sustava) su gotovo dvostruko veće za IŽ i RH u odnosu na EU.

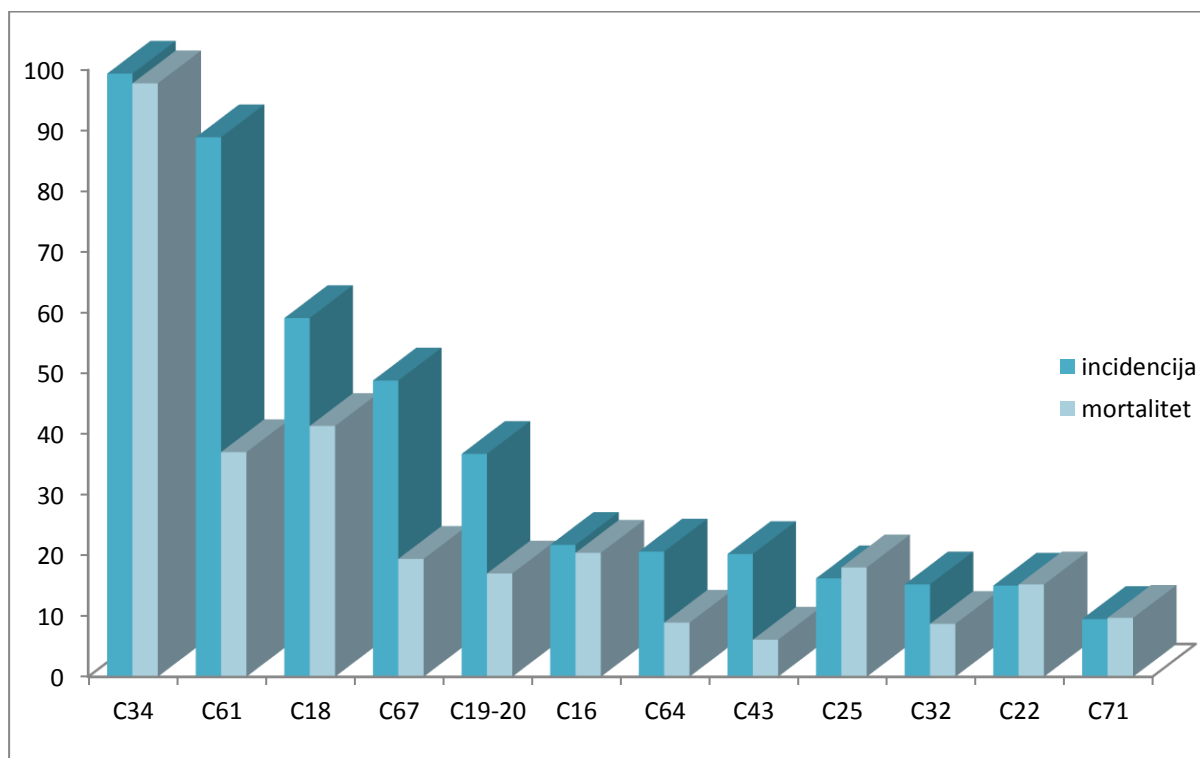

Slika 15 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti bolesti vezanih uz pušenje*, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

* C01-02, C05-07, C09-10, C12-15, C32, C34, I21-22, I25, I60-64, I67, I69, J42, J44-45

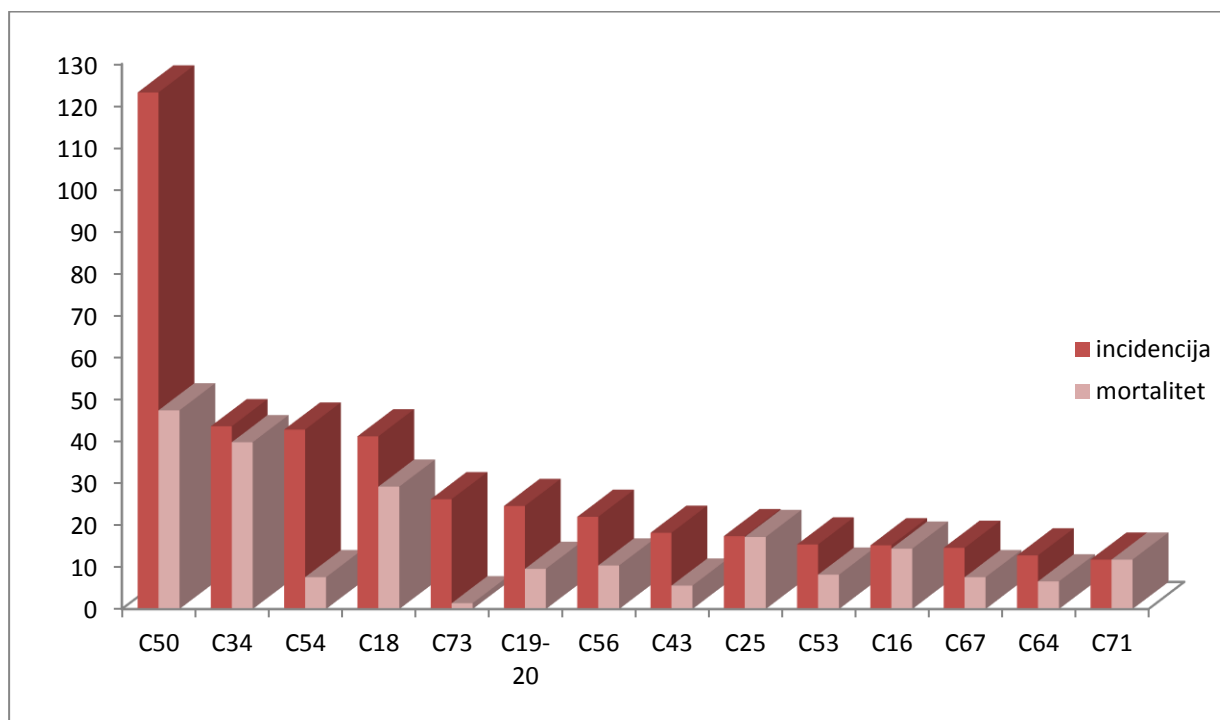
Omjer smrti zbog raka i novih slučajeva raka (prosjeak 2014.-2018.godine) bio je 0,59 (muški 0,66 i ženski 0,52). Poželjna vrijednost omjera je ispod 0,45, a prihvatljiva ispod 0,5.

Visoki omjer umrlih u odnosu na novooboljele uočljiv je kod muškaraca posebno za rak gušterače (1,11), mozga (1,02), jetre (1,01), bronha i pluća (0,98), želuca (0,94), debelog crijeva (0,70), grkljana (0,57). Kod muškaraca poželjna je vrijednost ostvarena za rak bubrega (0,43), prostate (0,42), mokraćnog mjehura (0,40) i melanoma (0,30), a prihvatljiva vrijednost rektosigmoidnog prijelaza i rektuma (0,46).

Slika 16 - Vodeća sijela raka kod novooboljelih osoba muškog spola iz IŽ - incidencija i mortalitet (prosjeak 2014.-2018. godina) – stopa na 100.000

Visoki omjer umrlih u odnosu na novooboljele kod žena vidljiv je za rak mozga (1,00), gušterače (0,99), želuca (0,95), bronha i pluća (0,91), debelog crijeva (0,71), vrata maternice (0,53), mokraćnog mjehura (0,52), bubrega (0,52). Kod žena poželjna je vrijednost ostvarena za rak rektosigmoidnog prijelaza i rektuma (0,39), dojke (0,38), melanoma (0,31), trupa maternice (0,18) i štitnjače (0,05), a prihvatljiva vrijednost kod jajnika (0,47).

Slika 17 - Vodeća sijela raka kod novooboljelih osoba ženskog spola u IŽ – incidencija i mortalitet (prosjeak 2014.-2018. godina) – stopa na 100.000

10.4. NACIONALNI PROGRAMI

10.4.1. RANO OTKRIVANJE RAKA DEBELOG CRIJEVA

Prema podacima iz NPP aplikacije u **četvrtom ciklusu** Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka debelog crijeva** od studenog 2018. godine do prosinca 2019. godine (ciklus se nastavlja-nepotpuni podaci), Zavod za javno zdravstvo Istarske županije (ZZJZIŽ) poslao je 44.304 poziva na uključivanje u Program osobama oba spola rođenima od 1945. do 1969.godine, odazvalo se 36,3% populacije (RH 34,3%). Veći odaziv je evidentiran kod starijih godišta (npr. 1947.g. 36,7%, a 1969.g. 25,3%), kao i kod žena (36,8%) u odnosu na muškarce (35,8%).

Testirano je 7.703 uzoraka stolice odnosno 20,9% testiranih (RH 17,6%). Veći odaziv na test je također evidentiran kod starijih godišta (npr. 1947.g. 25,6%, a 1969.g. 12,2%), kao i kod žena (22,6%) u odnosu na muškarce (18,9%). Nalaz je bio pozitivan kod 295 osoba (3,8%), od toga 150 (4,5%) kod muškaraca, 145 (3,3%) kod žena.

Tablica 1 - Odaziv i rezultati obrade uzoraka stolica u 4. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Istarskoj županiji od studenog 2018. do prosinca 2019. – nepotpuni rezultati ciklusa

Godište	Ciljana populacija	Poslano poziva	Broj odazvanih	% u poslanim pozivima	Broj testiranih osoba	% odaziv2 na test	Pozitivan nalaz testa	% pozitivnih
1945.	1.393	1.184	338	34,21	223	23,82	19	8,52
1946.	2.166	1.793	536	34,80	381	25,16	21	5,51
1947.	2.627	2.234	701	36,66	503	25,59	27	5,37
1948.	2.823	2.285	630	33,17	377	22,16	29	7,69
1949.	3.055	2.401	653	31,49	315	21,83	12	3,81
1950.	3.186	356	349	99,44	71	78,47	8	11,27
1951.	3.075	293	286	100,00	82	72,41	4	4,88
1952.	3.510	397	386	99,75	175	77,75	7	4,00
1953.	3.483	33	30	96,97	19	71,88	3	15,79
1954.	3.548	32	30	96,88	20	71,88	-	-
1955.	3.592	39	39	100,00	29	86,49	2	6,90
1956.	3.764	75	74	98,67	15	79,73	-	-
1957.	3.404	124	122	99,19	88	73,17	3	3,41
1958.	3.661	537	531	100,00	369	71,40	11	2,98
1959.	3.760	488	484	100,00	355	75,36	14	3,94
1960.	3.800	3.305	809	27,72	500	16,59	27	5,40
1961.	3.729	3.269	894	30,71	566	18,67	14	2,47
1962.	3.689	3.578	881	36,81	594	17,88	26	4,38
1963.	3.561	3.441	790	37,05	517	16,21	10	1,93
1964.	3.437	3.323	751	34,94	459	15,21	7	1,53
1965.	3.684	3.573	815	35,38	474	14,72	11	2,32
1966.	3.445	3.364	783	35,11	502	16,21	12	2,39
1967.	3.195	2.923	747	29,15	431	16,12	9	2,09
1968.	2.889	2.662	647	27,12	353	14,26	10	2,83
1969.	2.852	2.594	580	25,25	285	12,20	9	3,16
UKUPNO	81.329	44.304	12.887	36,29	7.703	20,85	295	3,83

Izvor: NPP aplikacija

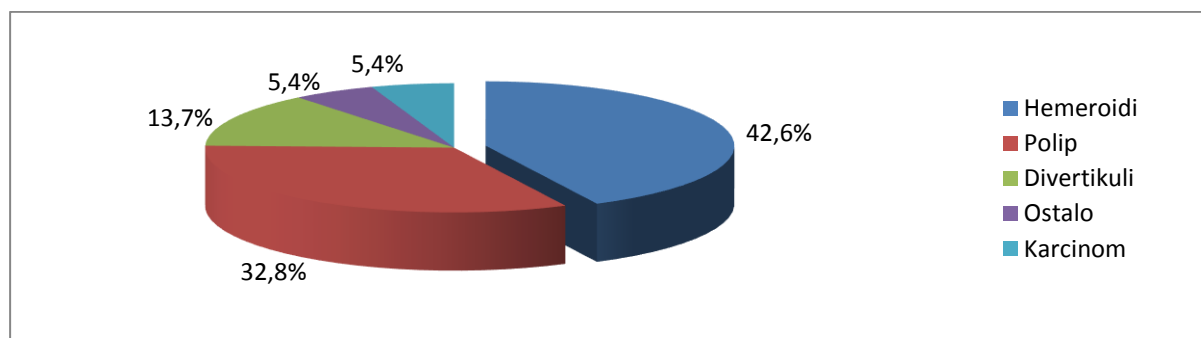
Obzirom da se nalazi kolonoskopije ne upisuju u NPP aplikaciju, prikazani su podaci koje je prikupio ZZJZ IŽ. Svi pozitivni pacijenti kontaktirani su i ponuđena im je kolonoskopija u OB Pula, 34 osobe su odbile kolonoskopiju, a kolonoskopiju je obavilo 214 (86,3%) osoba. Patološki nalaz otkriven je kod 95,3% kolonoskopiranih osoba.

Tablica 2 - Rezultati kolonoskopija u 4. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Istarskoj županiji od studenog 2018. do prosinca 2019. – nepotpuni rezultati ciklusa

Godište	Odbili kolonoskopiju	Obavljeno kolonoskopija	Uredan nalaz	Patološki nalaz
1945.	5	10	-	10
1946.	2	13	-	13
1947.	1	18	-	18
1948.	4	18	-	18
1949.	1	9	-	9
1950.	3	3	-	3
1951.	-	1	-	1
1952.	-	3	-	3
1953.	-	1	-	1
1954.	-	-	-	-
1955.	-	2	-	2
1956.	-	-	-	-
1957.	1	2	1	1
1958.	1	9	1	8
1959.	1	13	2	11
1960.	-	22	1	21
1961.	1	13	-	13
1962.	6	18	2	16
1963.	1	9	1	8
1964.	3	4	-	4
1965.	-	11	-	11
1966.	2	10	-	10
1967.	1	7	1	6
1968.	-	10	-	10
1969.	1	8	1	7
Ukupno	34	214	10	204

Izvor: ZZJZ IŽ

Od patoloških nalaza najčešći su bili hemeroidi (42,6%), zatim polipi (32,8%), divertikuli (13,7%), ostalo (5,4%) i karcinom (5,4%). Polipi su tijekom kolonoskopije odstranjeni kako bi se spriječio razvoj kolorektalnog raka.

Slika 1 - Patološki nalazi utvrđeni kolonoskopijom u 4. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Istarskoj županiji od studenog 2018. do prosinca 2019. – nepotpuni rezultati ciklusa

10.4.2. RANO OTKRIVANJE RAKA DOJKE

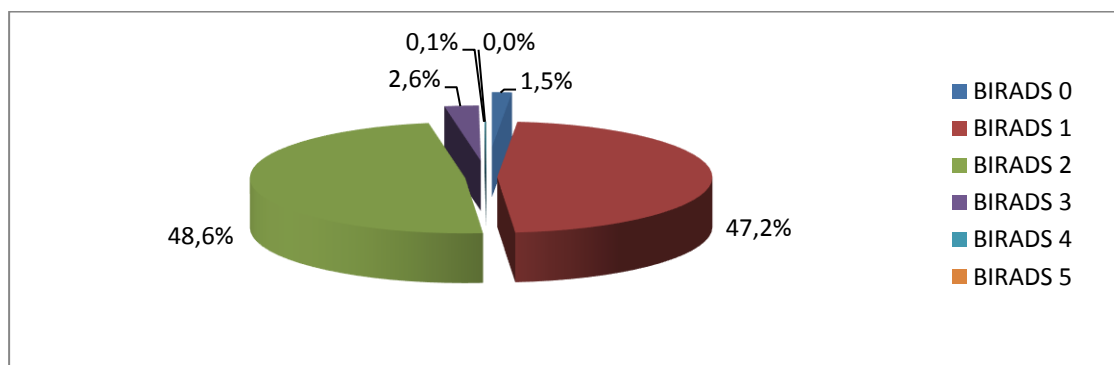
U **petom ciklusu** Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka dojke** na mamografiju su pozivane žene rođene od 1947. do 1966. godine. U petom ciklusu u IŽ (od prosinca 2016. godine do veljače 2019. godine), ZZJŽIŽ je na mamografski pregled pozvao 34.637 žena, a poslano je i 19.049 ponovnih poziva ženama koje se nisu odazivale. Uvedeno je 16.561 nalaza, a ukupni odaziv žena bio je 60,1% (RH 59,0%).

Tablica 3 - Žene pozivane u 5. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke u Istarskoj županiji (od prosinca 2016.g. do veljače 2019.g.)

Godište	Ciljana populacija	Pozvane žene	Uvedenih nalaza	% odaziv ²
1947.	1.491	1.402	658	60,00
1948.	1.552	1.472	713	63,07
1949.	1.742	1.661	842	65,69
1950.	1.706	1.660	837	66,93
1951.	1.635	1.604	791	62,21
1952.	1.888	1.842	951	66,10
1953.	1.818	1.783	938	66,02
1954.	1.843	1.785	908	63,99
1955.	1.917	1.852	990	66,73
1956.	1.961	1.853	928	61,82
1957.	1.760	1.712	867	62,45
1958.	1.830	1.772	913	61,96
1959.	1.909	1.840	899	61,06
1960.	1.959	1.901	885	57,72
1961.	1.899	1.838	850	56,05
1962.	1.829	1.774	777	54,90
1963.	1.751	1.692	687	51,34
1964.	1.691	1.628	692	53,76
1965.	1.837	1.827	684	48,04
1966.	1.752	1.739	751	54,38
Ukupno	35.770	34.637	16.561	60,13
RH	720.004	667.373	282.303	59,04

Izvor: NPP aplikacija

Kod 95,8% nalaz je bio uredan (BI-RADS 1 i 2), kod 2,6% žena nalaz je bio BI-RADS 3 (vjerojatno benignan – rizik maligniteta manji od 2%), dok je u 1,5% žena nalaz BI-RADS 0 (potrebne dodatne pretrage kako bi se utvrdila priroda promjene), a u 0,1% nađena je suspektna ili visoko suspektna promjena (BI-RADS 4 i 5).

Slika 2 - Nalazi mamografije žena pozvanih u 5. ciklusu (od prosinca 2016.g. do veljače 2019.g.) prema BIRADS klasifikaciji

Tablica 4 - Tumačenje BIRADS klasifikacije

BIRADS*	
0	Neodređen nalaz – potrebne dodatne pretrage
1	Uredan nalaz
2	Benigni nalaz
3	Vjerojatno benigni nalaz – rizik maligniteta manji od 2% - potreban UZV ili kontrolno mamografsko snimanje i pregled u roku od 6 mj.
4	Suspektna promjena – rizik maligniteta 2-94% - odmah potrebna daljnja citološka ili patohistološka obrada
5	Visoko suspektno maligna promjena - rizik maligniteta veći od 94% - odmah uputiti kirurgu

*Breast Imaging Reporting and Data System - The American College of Radiology

U 2019.g. u Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke bilo je uključeno 5 mamografskih jedinica i to na lokalitetima: Buzet, Labin, Pula, Rovinj i Umag.

Tablica 5 - Mamografske jedinice u Istarskoj županiji uključene u Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke u 2019. godini

	MMG jedinica
	Dom zdravlja
1.	Istarski domovi zdravlja Ispostava Labin
2.	Istarski domovi zdravlja Ispostava Buzet
3.	Istarski domovi zdravlja Ispostava Rovinj
4.	Istarski domovi zdravlja Ispostava Umag
	Bolnica
5.	Opća bolnica Pula

U šestom ciklusu Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka dojke** na mamografiju su pozivane žene rođene od 1950. do 1969. godine. Od veljače do prosinca 2019. godine, ZZJŽ je na mamografski pregled pozvao 18.013 žena (52,1%), a poslano je i 9.926 ponovnih poziva ženama koje se nisu odazvale. Uvedeno je 7.446 nalaza, a ukupni odaziv žena bio je 47,1% (RH 45,2%).

Tablica 3 - Žene pozivane u 6. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke u Istarskoj županiji (od veljače do prosinca 2019.g.) – nepotpuni ciklus

Godište	Ciljana populacija	Pozvane žene	Uvedenih nalaza	% odaziv2
1950.	1.594	757	379	56,52
1951.	1.555	839	446	58,02
1952.	1.782	936	520	58,80
1953.	1.718	920	500	58,43
1954.	1.749	965	533	59,33
1955.	1.844	1.046	564	57,89
1956.	1.853	845	386	49,64
1957.	1.679	689	288	46,90
1958.	1.740	671	282	46,65
1959.	1.822	685	251	42,92
1960.	1.894	754	276	42,01
1961.	1.851	727	256	40,73
1962.	1.777	742	219	34,99
1963.	1.714	709	184	32,57
1964.	1.655	713	163	29,96
1965.	1.803	1.147	419	42,86
1966.	1.726	1.111	439	43,89
1967.	1.732	1.546	530	43,69
1968.	1.533	1.252	451	43,91
1969.	1.544	959	360	44,29
Ukupno	34.565	18.013	7.446	47,07
RH	699.869	341.086	132.534	45,18

Izvor: NPP aplikacija

